MUZEJSKI RAVNATELJ
LJUBLJANA - JUGOSLAVIJ

Št. 21 Poštnina poračunjena (C. C. con la posta) V Trstu, v torek, 25. januarja 1927. Posamezna številka 30 cent. Letnik LII

EDINOST

List izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L 8.—, 3 mesece L [illegible] pol leta L 38.—, celo leto L 75.—, v inozemstvo mesečno L 6.50 več. [illegible] posamezne številke 30 stot. — Oglasnina za 1 mm prostora v širokosti [illegible] mm): za trgovske in obrtne oglase L 1.—, za osmrtnice, za [illegible] L 1.50, oglase denarnih zavodov L 2.— [illegible] na prvi strani L 2.—

Uredništvo in upravništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopisi naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in denar pa upravništvu. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk Tiskarne «Edinost» Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Okrožnica načelnika vlade Mussolinija

Pripomba. Te dni so prefekti pokrajin izdali posebne proglase na prebivalstvo, v katerih mu naznanjajo vsebino okrožnice ministr. predsednika na prefekte od 5. t. m. To v smislu izrecnih navodil načelnika vlade, da naj se okrožnica razglasi med prebivalstvom. Mi smo priobčili že tedaj glavno vsebino te okrožnice. Danes podajemo celotno vsebino okrožnice.

***

V svoji zadnji okrožnici, ki sem jo razposlal takoj po prevzetju notranjega ministrstva, kakor tudi v pogovorih z vsakim izmed vas, sem orisal temeljne smernice delovanja prefektov po pokrajinah. Danes, ko je število pokrajin narastlo in ko je položaj splošne politike absolutno miren, hočem podrobneje določiti smeri, katerih naj se drži prefekt v dnevnem, kočljivem in važnem izvrševanju svoje oblasti.

Prefekt — ponavljam to svečano — je najvišja državna oblast v pokrajini. On je direkten predstavnik osrednje izvršilne oblasti. Vsi državljani in v prvi vrsti oni, ki imajo veliko predpravico in visoko čast, da se borijo v fašizmu, so dolžni spoštovanje in pokorščino najvišjemu političnemu predstavniku fašistovskega režima in morajo podrejeno sodelovati z njim, da mu olajšajo nalogo. Kjer je potrebno, mora prefekt vzpodbujati in harmonizirati delovanje stranke v njenih različnih manifestacijah. Toda jasno naj bo vsem, da oblast se ne more dajati na spolo in da se ne sme trpeti, da bi oblast in odgovornost zdrknila drugam. Oblast je ena in enotna. Če ni tako, se pade v popolno dezorganizacijo in dezintegracijo države: uniči se temeljni podatek fašistovskega nauka, se zataji eden izmed največjih vzrokov zmage fašistovskega delovanja, ki se je borilo ravno za to, da dá državi trdnost, ugled, veljavo in moč, da napravi državo eno in nedotakljivo, kakršna je in mora biti fašistovska država. Stranka in njene hierarhije od najvišjih do najnižjih niso po dovršeni revoluciji nič drugega nego zavestno orodje državne volje, tolko v središču kolikor ob krajih. Prefekt mora z največjo pridnostjo braniti režim proti vsem, ki mu skušajo staviti zanke ali ga slabiti.

Nagla in inteligentna pobuda za borbo proti nepomirljivim sovražnikom režima mora prihajati od prefektov. Nagla, sem rekel, toda tudi inteligentna, kajti včasih ni primerno, da se neškodljivi ali nespametni ljudje povzdigujejo na čast naj bo tudi radovoljnega in iskanega mučeništva. Nove postave o javni varnosti skupno z drugimi ukrepi za zaščito države dovoljujejo prefektom nastopati s potrebno neizprosnostjo za slučaj obnovitve protifašistovskega gibanja, katero pa je potisnjeno vsak dan dlje. Toda sedaj, ko je država oborožena z vsemi sredstvi za preprečevanje in uduševanje, morajo nekatere «usedline» izginiti. Govorim o «skvadrizmu», ki je v l. 1927. naravnost anahronizem, sporadičen, ki pa se vendar pojavlja v hipih javnega razburjenja. Tako mora protipostavnost nehati. Ne le tista, ki se pojavlja v obliki izbruhov nizkih krajevnih nasilij, katera tudi škodujejo režimu in sejejo nepotrebne in nevarne jeze, temveč tudi ona druga, ki izbruhne navadno po resnih dogodkih.

Treba si je torej dobro zapomniti: naj se zgodi in naj se mi zgodi karkoli, doba represalij, pustošenj, nasilja je končana. In naj se zgodi ali naj se mi zgodi karkoli, prefekti bodo morali preprečiti z vsakim sredstvom, pravim z vsakim sredstvom, tudi vsak poskus manifestacij proti sedežem inozemskih predstavništev. Odnošaji med narodi so preveč kočljivi in lahko zadobijo tako lice, da se absolutno ne sme trpeti, da bi bili izročeni na milost neodgovornim demonstrantom ali agentom provokatorjem, ki iščejo nepopravljiva dejstva.

Prefekt, ki ne bo postopal v tem smislu, se bo smatral za slabiča ali za izdajalca fašistovskega režima in kot takega ga bom kaznoval. Tudi ni treba dodati, da mora prefekt vedno govoriti vladi resnico, vso resnico, posebno še tedaj, ko je neprijetna. Javni red se ne sme kaliti niti v najmanjši meri. Zajamčen in zavarovan javni red pomeni mir in uspešen razvoj delovanja vsega naroda.

Spričo političnih in vojaških moči, s katerimi razpolaga režim, in naraščajočega privoljenja prebivalstva in korporativne uvrstitve mas ni bil javni red v zadnjih petih letih in ne bo nikdar več kaljen v velikem obsegu in na nevaren način. V vsakem slučaju pa ima fašistovski prefekt skrbeti z budnim nastopanjem, skrbeti s tem, da odpravlja vsakovrstne vzroke, ki bi lahko motili javni red. Pravočasni nastop prištedi drago in zakasnelo uduševanje. Toda razen z javnim redom, ki je v svojem neposrednem očitovanju vprašanje policije, se fašistovski prefekt peča tudi z «moralnim redom», to se pravi, da deluje za spravo, ravnotežo, mir in pravičnost, s čimer postane «moralni red» predpostava in najboljše jamstvo «javnega reda».

Tisti, ki često z nevarnostjo za lastno življenje izvajajo zakone proti antisocialnim elementom, govorim o kr. karabinerjih, miličnikih in agentih javne varnosti, zaslužijo veliko uvaževanje in spoštovanje.

Celoten in oblasten režim, kot je fašistovski, mora posvečati največjo brižnost in skrajno vestnost vsemu, kar se nanaša na upravo javnega premoženja. Večkrat sem rekel, da je denar ljudstva svet. Treba je torej, da so vse uprave od občin do sindikatov predmet najbudnejše pazljivosti in pridnega nadzorovanja. Fašistovski prefekt mora biti v stalnih stikih s poteštati. Vsi oni, ki gospodarijo z javnim denarjem, morajo biti najčistejšega poštenja. Posebno v južni Italiji mora prefekt fašistovskega režima vzpostaviti dobo absolutne upravne moralnosti, mora odločno zlomiti kamoristične in volitvenjaške ostanke starih režimov. Kakor pri nadzorovanju mora prefekt v smislu ustavnih zakonov režima izvršiti čiščenja, ki so potrebna v nižji birokraciji, ter označiti stranki in odgovornim organizacijam škodljive elemente. Fašistovski prefekt mora ukazati, da se odstranijo in spodijo iz vsake organizacije ali režimskih sil vsi afaristi, koristolovci, natvezači, prodajalci dima, mevže, oni, ki bolujejo na politikantski bolezni, nečimerneži, sejalci neumnosti in razporov in vsi, ki živijo od delovanja, ki ni jasno ne javno. Italija je zamogla v razliko od drugih dežel ohraniti v društvih bivših bojevnikov neprimerno moralno premoženje zmage. Matere in vdove padlih v vojni in fašistov, udruženje pohabljencev in invalidov, zlatosvetinjci, sinji trak, udruženje bojevnikov, prostovoljcev in druga manjša tvorijo skupnost za režim dragocenih sil. One dajajo režimu nesebično privoljenje milijonov Italijanov. To so oni Italijani, ki so pustili v vojni na stotine tisočev slavnih mrtvih, so Italijani, ki so se borili in so krvaveli skozi štirideset mesecev, so Italijani, ki nosijo v svojem mesu znamenja žrtve in izvršene dolžnosti. Prefekti fašistovskega režima morajo upoštevati te sile v največji meri, podpirati njihove pobude in jih obdati s sijajem delujoče simpatije. Fašistovski prefekt ni prefekt iz demo-liberalnih časov. Tedaj je bil prefekt v prvi vrsti volitven agent. Sedaj, ko se o volitvah ne govori več, menja prefekt lice in slog: prefekt mora dajati vse pobude, ki so v čast režimu ter množijo njegovo moč in njegov ugled toliko v socialnem kolikor kulturnem pogledu. Vprašanj, ki mučijo prebivalstvo v določenem hipu — stanovanja, draginja, se mora lotiti prefekt. Prefekt je oni, ki mora paziti, da ukrepi vlade glede javnih del ne naletajo na ovire krajevne narave. Po novi upravni in korporativni uredbi se morajo pri prefektu stekati konci vsega življenja pokrajine in od prefekta mora dobivati življenje pokrajine podžig, sporedbo in smer. Prefekt mora iti naproti potrebam ljudstva tudi tedaj, ko se ne morejo očitovati preko kake organizacije ali v obliki resolucije. On mora izkopavati neizražene potrebe in le preveč prezirane bede, tako da bo mogoče poboljšati moralno in politično v globino in pokazati ljudstvu, da fašistovska država ni egoistična, hladna, brezsrčna država. Brez demagoštva in servilizma delati dobro ljudem, ki to zaslužijo. To delo pomaganja in sočutja se mora posebno uveljavljati napram novim pokolenjem, ki se uvrščujejo v balili in v avangvardijah. Treba je upoštevati to mladost v svetlobi velike obljube fašistovske Italije za bodočnost. Sklep: To so smernice. Vem, da ste zvesti predstavniki fašistovske države. Izvajali jih boste torej umno, pridno in zvesto.

Načelnik vlade in notranji minister: Mussolini.

Prihodnje zasedanje ministrskega sveta

in poslanske zbornice

RIM, 24. (Izv.) Dne 4. februarja se bo sestal ministrski svet, ki bo razpravljal o pretežno tehničnih in upravnih vprašanjih.

Kakor zatrjujejo v tukajšnjih političnih krogih, se bo sestala poslanska zbornica koncem meseca februarja, toda dan še ni določen. Na prihodnjem zasedanju bo poslanska zbornica razpravljala o državnem proračunu.

Vlada je predložila zbornici zakonski načrt o razlastitvi hiše v Genovi, v kateri se je rodil Giuseppe Mazzini. Zakonski načrt predvideva postavko 870 tisoč lir, ki so potrebne za nakup hiše. Del hiše bo namenjen za muzej, v katerem bodo zbrana vsa dela o Mazziniju.

Na seji ministrskega sveta bo ministrski predsednik poročal o notranjem in zunanjem političnem položaju, ki je sedaj zelo zanimiv. Sledilo bo poročilo finančnega ministra Volpija o finančnem položaju in o uspehih liktorskega posojila. Nadalje bo na prihodnjem ministrskem zasedanju sprejet tudi pravilnik k zakonu o samskem davku.

Izmenjava ratifikacijskih listin

o tiranski pogodbi

RIM, 24. (Izv.) Danes ob 18.30 se je sestal albanski poslanik v Rimu v palači Chigi z ministrskim predsednikom on. Mussolinijem v svrho izmenjave ratifikacijskih listin tiranske pogodbe.

Kratka in priprosta ceremonija je dala povod novi manifestaciji prisrčnega prijateljstva med predstavitelji obeh držav.

Violette Gibson v umobolnici

RIM, 24. Zagovornika starke Violette Gibson, Angležinje, ki je izvršila atentat proti ministrskemu predsedniku on. Mussoliniju, sta včeraj predložila posebnemu tribunalu nov memorandum, v katerem navajata, da se je zdravstveno stanje Gibsonove znatno poslabšalo in da jo je treba radi tega internirati v kako kliniko.

Danes je general Noseda, državni pravdnik pri posebnem tribunalu, odredil, da se ima Gibsonova prepeljati v neko psihijatrično kliniko pri Rimu, kar se je danes tudi zgodilo.

Seja fašistovskega vodstva

RIM, 24. (Izv.) Jutri popoldne se bo sestalo vodstvo fašistovske stranke na seji, na kateri bodo odobrena imenovanja pokrajinskih vodstev. Takoj po seji izide «Foglio d'Ordini», ki bo prinesel imena članov novih vodstev.

Zaprisega članov posebnega tribunala

RIM, 24. (Izv.) Danes je položil predsednik posebnega tribunala gen. Sanna prisego v roke ministrskega predsednika. Za tem so prisegli v prostorih tribunala pred gen. Sanno vsi ostali sodniki.

Nov madžarski poslanik v Rimu

BUDIMPEŠTA, 24. De Hary, dosedanji madžarski poslanik v Beogradu, je bil imenovan za poslanika v Rimu.

Izid oblastnih volitev v Jugoslaviji

Od 33 oblasti dobila vladna koalicija absolutno večino v 28 oblastih - Napredovanje SDS - Podrobni rezultati iz Beograda, Zagreba in Ljubljane - Izjave ministrskega predsednika

BEOGRAD, 24. (Izv.) Končni rezultat v Beogradu: radikali 6001, Davidović 8722, samostojni demokrati 885. Mandati: Dav. demokrati 6, radikali 5.

ZAGREB, 24. (Izv.) Dobili so mandate: Radić 4, federalisti 3, komunisti 2, samostojni demokratje 1, frankovci 1.

LJUBLJANA, 24. (Izv.) V ljubljanski oblasti, v kateri je bilo voljenih skupno 53 mandatov, je dobila SLS 40, SDS 6, SKS 4, socijalisti 1, Kočevci 1 in HSS na Kastvu 1 mandat.

Rezultat volitev v mariborski oblasti je sledeč: SLS 42, HSS 11, SDS 6, socijalisti 3, NRS v zvezi z SLS in Nemci je dobila 2 mandata.

BEOGRAD, 24. (Izv.) Notranji minister še ni objavil nikakega komunikeja o poteku včerajšnjih volitev. Vsekakor je gotovo, da so volitve potekle v precejšnjem miru in da je abstinenca razmeroma bila zelo visoka. Glasovalo je jedva nekaj nad polovico upravičenih volilcev. Zaenkrat, na podlagi znanih rezultatov še ni mogoče ustvariti končne sodbe o položaju posameznih strank. Razen tega pa tudi število mandatov ne daje točne slike o številčni moči posameznih strank, ker volilni red za oblastne skupščine izredno favorizira samo prevladujoče stranke.

Današnja beograjska «Reč», ki je glasilo SDS, prinaša o izidu včerajšnjih volitev članek pod naslovom: «Poraz vladne koalicije», v katerem pravi, da ima od vseh strank SDS zaznamovati največji uspeh. Število njenih glasov se je povprečno povečalo skoro za 80%. «Čudno je, pravi ta list, da notranje ministrstvo doslej še ni izdalo poročila o volilnih rezultatih. To se ima smatrati za slab omen. Radikali so v Vojvodini dobili večje število mandatov, ker so imeli pakt z Nemci in Madžari». V splošnem pravi «Reč», da je SDS dobila po dosedanjih rezultatih skupno okrog 110 mandatov.

Uzunovićeve izjave

BEOGRAD, 24. (Izv.) Zvečer ob 18.30 je ministrski predsednik Uzunović sprejel beograjske novinarje ter jim dal naslednjo izjavo o svojem naziranju glede rezultatov oblastnih volitev:

«Tudi to pot se je pokazalo, da je v politiki zelo riskantno prorokovati gotove stvari. Ko to pravim, mislim na one politike, ki so na raznih zborovanjih in v raznih izjavah predvidevali propast vladnih strank v oblastnih volitvah. Smatram, da so ta prorokovanja prinesla največ škode ravno tem gospodom, ki so oblastnim volitvam pripisovali poseben političen pomen. Razume se, da tudi sedaj, ko že vemo za volilne rezultate, nimam razloga, da ne bi sprejel trditve, da so te volitve, kot prve oblastne volitve v državi, zares velikega političnega pomena. In če so oni trdili, da bodo te volitve nekaka poskušnja za parlamentarne volitve, govorijo te volitve dovolj jasno kakšen bi bil izid eventuelnih parlamentarnih volitev, ako bi se pokazalo, da parlament v sedanji sestavi ne bi vzdržal sedanje vodeče kombinacije in ne bi mogel dati državi, radi svoje nesposobnosti za delo, kar bi moral dati. Smatram, da nas posli, ki so pred narodno skupščino, silijo k temu, da si prizadevamo, da s sedanjim parlamentom delamo čim več in čim dalje moramo. Tem težje razumem, čemu mnoge politične skupine v parlamentu ne opuščajo prilike, da ne bi naglašale svojih želja za razpust narodne skupščine in za nove volitve.

«Vprašate, kakšen rezultat imajo sedanje volitve in zakaj jim pripisujemo tako velik pomen? Imamo 33 oblasti; rezultat pa je ta, da je vladna večina v 28 oblastih dobila absolutno večino in da je za vse druge stranke v opoziciji ostalo skupnih pet oblasti. To je dejstvo, ki mora vladi dokazati, pa tudi onim, ki napačno pojmujejo naše izjave, da ni potrebno razpustiti narodno skupščino, ker sedanji rezultat dokazuje, da se mi parlamentarnih volitev nimamo bati in da bi se volitve v narodno skupščino morale vršiti šele po preteku njenega mandata. Radikali smo dobili absolutno večino v 19 oblastih, kar znači, da imajo radikali več nego polovico vseh oblasti v državi v svojih rokah».

Uzunović je naglašal, da je rezultat volitev tak, da se po pravici pričakuje, da bo razbil vse zablode o potrebi reševanja radikalne stranke. Dogodke, ki se vršijo, je treba promatrati hladnokrvneje in se nikakor ne sme slabo tolmačiti zunanja in notranja vladna politika.

Na vprašanje nekega novinarja, ali smatra, da pomenijo te volitve odobritev politike sporazuma od strani naroda, je Uzunović citiral izjavo ministra Pavla Radića, ki je dejal, da narod odobrava politiko sporazuma.

Končno je Uzunović zatrdil, da so po dosedanjih rezultatih volitve potekle v najboljšem redu in miru.

V splošnem je potekel današnji dan v Beogradu samo v komentiranju rezultatov, ki prihajajo iz vseh krajev. Radikali pretresajo vprašanje, kako je bilo mogoče, da je Davidovićeva lista v Beogradu dosegla tako močan rezultat.

Sicer pa je v Beogradu v narodni skupščini bila danes samo seja finančnega odbora, ki je pretresal nadaljnje postavke državnega proračuna.

ZAGREB, 24. (Izv.) Danes dopoldne ob 11. sta na kolodvoru Medak pri Gračacu na splitski progi trčila osebni in mešani vlak, ki je vozil iz Zagreba.

Enajst oseb je bilo lahko in težko ranjenih. Nesreče je krivo osebje mešanega vlaka, ker vlakovodja in strojnik nista opazila znamenja, da naj počakata izven postaje.

Papež in „Ballila"

RIM, 24. (Izv.) Današnj «Osservatore Romano» prinaša daljše pismo, ki ga je papež naslovil na svojega državnega tajnika kardinala Gasparrija z ozirom na dekret-zakon z dne 9. jan. 1927, ki uvaja spremembo k zakonu z dne 8. aprila 1926 o ustanovitvi državnih organizacij «Ballila» za podpiranje fizične in moralne vzgoje mladine. Pismo se nanaša tudi na kr. odlok z dne 9. jan. 1927, ki odobrava administrativni in tehnični disciplinarni pravilnik za izvajanje višje omenjenega zakona.

Papež pravi v svojem pismu, da visoko ceni namen zakonodajalca ne kratiti s svojimi predpisi pravice katoliške cerkve; toda ne glede na to smatra za svojo dolžnost, pred Bogom in pred ljudmi, odkloniti sleherno odgovornost in jasno označiti svoje stališče napram prej omenjenim zakonskim predpisom. Nadalje odrejuje papež razpust organizacij katoliških skavtov v mestih, ki štejejo manj nego 20 tisoč prebivalcev.

Nemška vladna kriza

Težave pri sestavljanju vlade Nemški nacijonalci in republika

BERLIN, 24. (Izv.) Nadaljujejo se pogajanja med Marxom in med zastopniki nemških nacijonalistov s programom, katerega je izdelal včeraj Marx in ki se v glavnih črtah naslanja na znani manifest nemškega centra.

Medtem ko zahtevata Wirth in Jos, da se mora Marx doslovno držati manifesta, zatrjuje delegat nemških nacijonalistov, kateri se udeležuje pogajanj, da ni mogoče zahtevati od nemških nacijonalistov, da bi priznali republiko kot najboljšo režimsko obliko.

Pogajanjim prisostvujeta tudi dr. Stresemann in Braun. Kljub številnim težkočam izgleda, da bo mogoče priti do sporazuma.

Pogreb bivše cesarice Karlote

BRUSELJ, 24. V soboto se je izvršil pogreb pok. belgijske princezinje Karlote, bivše mehikanske cesarice.

Pogreba so se udeležili člani kraljevske rodbine, dvorni dostojanstveniki in sorodniki pokojnice. Na obeh straneh ceste, po kateri se je pomikal sprevod, so tvorili špalir kmetje in kmetice, ki so prihiteli iz vseh krajev; klečali so v snegu in sipali cvetje na pot. Krsta je bila prenesena v cerkev, kjer jo je blagoslovil malineski nadškof. Prisostvovali so, poleg drugih dostojanstvenikov, tudi vsi člani diplomatskega zbora.

Krsta je bila položena v kraljevsko grobnico.

Epilog katalonske zarote

PARIZ, 23. Včeraj je bil pred tukajšnjim sodiščem zaključen proces proti polkovniku Ricciottiju Garibaldiju in proti polk. Macia ter tovarišem, ki so bili obdolženi, da so organizirali katalonsko zaroto.

Ricciotti Garibaldi je bil oproščen obdolžitve, da je sodeloval pri zaroti, ker ni bilo dovolj dokazov za to. Obsojen pa je bil na 2 meseca ječe in 100 frankov globe radi orožja, ki so ga našli na njegovem stanovanju. Na 2 meseca ječe in sto frankov globe je bil obsojen tudi Macia. Drugi obdolženci, ki so sodelovali pri zaroti, pa so dobili en mesec ječe in petdeset frankov globe. Vsi obsojenci so že odsedeli kazen in so radi tega na prostem. Vendar pa bodo morali zapustiti Francijo, ker je notranji minister izdal proti njim dekret o izgonu. Macia in tovariši morajo zapustiti Francijo tekom enega meseca, Garibaldi pa tekom treh dni, pričenši s 24. t. m.

Slabo vreme

Poplave, vihurji in snežni zameti v srednji in spodnji Italiji

BOLOGNA, 23. Radi velikih nalivov zadnjih dni je potok Ghironda prestopil bregove. Voda je poplavila vsa polja kakih osem metrov na široko. Škoda je ogromna. Njive so poškodovane, obširni vinogradi so pod vodo in tudi kakih štirideset hiš je popolnoma izoliranih.

PARMA, 23. Radi velikih zemeljskih usadov zadnjih dni je cesta Berceto-Borgotaro hudo poškodovana. Promet proti Parmi je docela ustavljen in bo treba cesto temeljito popraviti, za kar bo potrebnih par mesecev.

PADOVA, 23. Veliki snežni zameti so poškodovali električne in telefonske napeljave. Nekateri okraji mesta so brez luči.

Vihar na Sredozemskem morju

SIRACUSA, 24. Več kot štirindvajset ur je divjal južno od sicilijske obale in v malteškem prelivu silovit vihar. Vožnja po morju je bila ne samo težavna, marveč tudi nevarna. Več ribiških čolnov iz Siracuse, ki so se nahajali na odprtem morju, ko je pričel besneti vihar, se do sedaj še ni povrnilo.

Angleški parnik «Lubiana», ki je hotel za vsako ceno priti v Malto, je zapustil pristanišče, a se je kmalu vrnil v Siracuso, ker ni mogel nadaljevati vožnje. Poštni parnik iz Tripolisa je prispel semkaj z 10-urno zamudo. Potniki pripovedujejo, da je bila vožnja naravnost strašna.

Huda zima na Romunskem

BUKAREŠT, 24. Radi velikih snežnih zametov zadnjih treh dni se je na Romunskem povsod nabralo mnogo snega. Telefonske in brzojavne zveze med Bukarештom in pokrajino so pretrgane. Tudi železniške proge so znatno poškodovane. «Simplon-Express» ni mogel zapustiti Buktarešt. Zveza z inozemstvom je možna samo potom radia.

Naročajte in širite „EDINOST"

Rusko civilno letalstvo

Sovjetska Rusija je pričela že pred časom posvečati posebno pozornost vprašanju zračnega prometa. Od leta 1923. je mobilizirano v ta namen vse časopisje in po vsej Rusiji se prirejajo zbirke v korist in za povzdigo letalstva. Ustanovljena so bila razna udruženja in društva za razmah letalstva. Meseca aprila 1925. je bilo ustanovljeno «Društvo prijateljev letalstva», ki razpolaga s kapitalom v znesku 2 milijonov rubljev; kapital je razdeljen na akcije po 50 rubljev. Junija meseca se je to društvo spojilo z «Društvo za človeško zaščito» pod novim imenom «Avijohim». V razmeroma kratkem času je «Avijohim» pridobil 2 milijona članov, fond pa je narastel na 5 milijonov rubljev. Razen omenjenega društva je bilo v istem času ustanovljenih 12 aeroklubov in 1200 knjižnic, v katerih so zbrana vsa dela o letalstvu. Izdanih in razdeljenih je bilo nad 2 milijona propagandnih brošur. Preteklega leta je društvo «Avijohim» razen poletov nad ruskim ozemljem projektiralo tudi več mednarodnih poletov, kakor n. pr.: Moskva-Pariz, Moskva-Berlin, Moskva-Angora in Moskva-Teheran. Izvršeni pa so bili samo poleti Moskva-Angora (pilot Možarav), Moskva-Teheran (pilot Mojiscev) in Moskva-Pariz (pilot Gromov).

Značilno je, da je «Avijohim» tudi uradni in stalni dobavitelj materijala za vojno letalstvo. Z denarnimi sredstvi, ki jih je stavilo na razpolago to društvo, je bilo do sedaj nabavljenih 7 bojnih eskader, vsaka po 15-20 letal. Razen tega je bilo nakupljenih v inozemstvu kakih 130 letal različnih tipov in 30 letal za vežbanje.

Drugo veliko društvo je v Rusiji «Dobrolet», ki se peča zlasti z organiziranjem propagandnih poletov in z eksploatacijo novih zračnih prog za prevažanje potnikov. «Dobrolet» je otvoril zračne proge Moskva-Kitajska-Japonska, Moskva-Vernij-Kazanj in Taškent-Siva-Buhara, na katerih se pa ne vrši reden promet. Med Moskvo in Nižjim Novgorodom je promet reden le za časa znanih nižje-novgorodskih semnjev. Dalje ima «Dobrolet» pripravljen načrt za veliko progo Moskva-Mongolska, ki bi naj bila nadaljevanje proge Moskva-Berlin-London-Pariz in bi tvorila naglo prometno zvezo med Evropo in vzhodno Azijo. Meseca junija lanskega leta je «Dobrolet» organiziral polet Moskva-Mongolska-Kitajska, o katerem se je v zapadni Evropi mnogo pisalo. Razdaljo 7000 km so preleteli v 33 dneh, čeprav so piloti radi slabega vremena morali pogostoma prekiniti letanje.

Vredno, da se omeni, je dalje društvo «Duruluft», ki vzdržuje promet na zračni progi Moskva-Königsberg, ki je bila otvorjena že leta 1922. To društvo je bilo ustanovljeno s pomočjo nemškega kapitala, z nemškim osobjem in materijalom. Po tej progi se vozijo večinoma ruski ali nemški strokovnjaki in uradniki, ki potujejo na državne stroške. Pred kratkim je bila ta proga podaljšana do Berlina, tako da danes potovanje iz Moskve do Berlina ne traja več nego 15-18 ur.

Razen omenjenih je v Rusiji še mnogo manjših društev in družb, ki imajo svoje sedeže v provincijalnih mestih. Precejšnjo važnost zavzema med temi družba «Ukrvozduhput» v Ukrajini, ki vzdržuje zračni promet na progah Moskva-Orel-Harkov, Harkov-Artemovsk-Rostov na Donu in Harkov-Poltava-Kijev. Na slednji progi pa je promet zelo nereden. Na vseh ruskih zračnih progah so v rabi večinoma letala nemške konstrukcije, zlasti tipa «Junker». Od leta 1923 si sovjetska vlada prizadeva, da ustvari lastno rusko letalsko industrijo in ta namera ji je deloma tudi že uspela; v zadnjem času so začeli uporabljati na nekaterih progah letala čisto ruskega tipa, ki so bila zgrajena po načrtih inženirjev Tupoljeva, Aleksandrova, Kalinina, Grigorov'a, Polikarpova in Somonova.

DNEVNE VESTI

Še o Dornberžanih, ki so se vrnili iz Bosne

Iz Banjaluke smo prejeli sledeči dopis:

Dovolite mi v Vašem cenjenem listu nekoliko prostora, da pojasnim, oz. popravim dopis iz Dornberga v številki od 14. t. m.

V Banjaluki in okolici živi še precej naših ljudi. Vseh Slovencev je tu gotovo nad 200 družin, največ nas je pa Goričanov. Nekaj je uradnikov, nekaj rokodelcev in trgovcev, večina pa je kmetov. Mnogo jih je že izpred vojnih časov, skoraj polovica pa se je priselila šele potem, največ zadnje leto. Med te prištevam tudi 5 Dornberžanov, ki so kupili v bližnjem Dragočaju precej veliko posestvo. Pri kupčiji jim je «pomagal» neki potni agent — njihov sovaščan —, ki živi tu že nekoliko let. Ljudje so zaupali vanj, ker ima pač dober jezik, toda kupili so slabo. Dva sta kar pustila kaparo, ko sta spoznala svojo kupčijo, ter sta ostala doma, ostali trije pa ne morejo izplačati posestva, ker ne morejo prodati svojih nepremičnin v Dornbergu. Zato so tudi ti izgubili kaparo, ki je bila pa jako visoka. No, kakor čujem, jim je prodajalec zadnji čas vendarle dal nekoliko zemlje in hiše, ne da bi bil v to dolžan. Kupci so bili že prej opozorjeni na svojega «prijatelja», zato so svoje nesreče precej tudi sami krivi.

Še slabše sta zadela dva druga Dornberžana, ki sta pa bolj siromašna sta zato izgubila samo manjšo svoto. Kupila sta, zaupajoč gornjemu sovaščanu posestvo od nekega Žida ter mu plačala polovico kupnine (okoli 18.000 Din.), ne da bi prej pogledala v zemeljsko knjigo ali se drugače informirala o prodajalcu. Šele ko sta prišla z družinami sem, sta doznala, da je vknjiženo na posestvu več dolga nego je znašala kupnina in da je Židu vse zaplenjeno. To je moral njihov sovaščan pač vedeti, saj je stanoval v Židovi hiši! Bila sta ob denar. Eden teh je kupil pozneje neko drugo posestvice, drugi pa, ki ni imel več denarja, je prevzel v jeseni posestvo nekega trgovca v obdelovanje «na pol». No, nekega dne je izginil iz posestva v nadi, da najde v Ameriki več sreče.

To je edina družina, ki je šla od tu spet na Goriško, zato ni res kar piše Vaš poročevalec, da so se že nekatere družine vrnile, a druge da so na poti. Meni ni znana nobena, ki bi nameravala spet domov, lahko pa se to zgodi, ker upeharjenih je bilo še par njih, vendar nekateri po lastni krivdi.

Zato svarim ponovno vsakega, ki misli sem, naj pazi, komu poveri svoje zaupanje. Potem pa priporočam, naj ne kupuje nikdo tu posestva, dokler ni svojega doma prodal. Od posojilnic je tu težko dobiti denar, ker zahtevajo dobro garancijo in 18% obresti. Zato ne potrosi vsega denarja za posestvo, marveč prihrani si precej za živino, gnojilo, cene in živež, če ne kupiš hiše, tudi za to. Vendar pa povdarjam še, naj ne hodi z doma, komur se tam dobro godi. Res je tu dobra zemlja in po ceni, podnebje ugodno, ljudje pošteni in prijazni in lahko rečem tudi, da ima Bosna, osobito banjaluško okrožje, izgled v lepo bodočnost, toda kdor ustvarja novo kmetijo, ta zna, koliko to stane, koliko znoja in žrtev je treba, da si uredi to tako, kakor sam hoče.

Ant. Štrekelj,
viš. kmet. nadz. v. p.

Pogreb O'ge Čokove

Iz Lonjerja smo prejeli:

V petek 21. t. m. zvečer je dospela v Trst na južno postajo krsta, v katero je bila položena 3 dni prej v mali štajerski vasi nad Celjem učiteljica Olga Čok, ki je tako nenadno preminula. V soboto pop. okoli 2 je krsto blagoslovil katinarski župnik č. g. Leiber ob asistenci gg. Omerza in Škabarja. Nato so krsto in razne vence položili na mrtvaški voz, duhovniki in ožji sorodniki so posedli v vozove in gospodična Olga je nastopila svojo zadnjo pot izpred južnega kolodvora na Katinaro. Medtem se je zbiralo pred Villo Revoltello, nad Lovcem, ljudstvo iz vse katinarske fare, iz mesta in iz bližnjih krajev, da počasti spomin pokojnice in jo spremi na njeni zadnji poti. Ob 3.30 so dospeli vozovi pred Villo Revoltello, kjer je čakala tisočglava množica na sprejem drage pokojnice, kar priča, kako priljubljena je bila in koliko spoštovanje uživa Čokova družina med tukajšnjim ljudstvom. Če zamore kaj utolažiti v globoko tugo zastrto družino, zlasti nesrečno g. mamo, tedaj more to vsaj deloma storiti dejstvo, da se je pogreba udeležila tako ogromna množica, došla od blizu in daleč kljub slabemu vremenu, in da vsa ta številna množica sočustvuje s težko prizadeto družino.

Dospevši do Revoltelle, so se vozovi ustavili. Lonjerski pevci so zapeli «Blagor mu». Nato se je porazvrstil sprevod. Za križem je stopala številna šolska mladina s Katinare, iz Ricmanj in iz svetojakobske šole v Trstu. Za temi so bila katinarska in lonjerska dekleta, ki so nosile vence družine, sorodnikov, svetjakobskega učiteljstva in katinarskih in lonjerskih deklet in fantov. Sledili so pevci, za njimi duhovščina, nato mrtvaški voz, na katerem je bilo par družinskih vencev. Na krsti so bili trije venci, eden večji,- dva manjša vsi trije iz suhih, to je umetnih cvetlic; te tri vence je poklonila šolska mladina v Škalskih Cirkovcah svoji preljubljeni učiteljici. Niso ji dali svežega cvetja, kajti kje naj ga dobe sedaj v onih zasneženih hribovskih vaseh. A tudi iz tega suhega cvetja govori ljubezen otrok do svoje dobre vzgojiteljice. — Ob mrtvaškem vozu so hodili katinarski in lonjerski fantje in dekleta; fantje so nosili sveče, dekleta pa šopke pestrega cvetja. Za vozom so bili sorodniki in nato se je vila dolga vrsta pogrebcev. — Vso pot, od Revoltelle do pokopališča, so peli lonjerski pevci žalostinke. V cerkvi je po končanem obredu zapelo učiteljstvo pretresujočo Kimovčevo pesem: «Ah, ne mislimo...». Nato smo nadaljevali pot na pokopališče. Tu so najprej zapeli lonjerski pevci «Jamico»; potem se je v daljšem govoru poslovil od pokojnice gosp. župnik Leiber, ki je govoril iz srca in v srce segajoče. Za njim je govoril g. Čač v imenu učiteljstva. Vsi trije govori so izzveneli v tem smislu: Srce nam krvavi ob Tvojem prezgodnjem grobu, draga Olga ki si postala žrtev svojega vzvišenega poklica. Obljubljamo Ti, da bomo Tvoje ideale dalje gojili in da Te ne bomo pozabili. Ljubili bomo še nadalje to zemljo, kakor si jo ljubila Ti, dasi si morala daleč od tu. — Zadnji govornik je končal s Prešernovimi besedami:

Ena se tebi je želja spolnila,
v zemlji domači, da truplo leži.

Med poslovilnimi govori so se solzile oči mnogih izmed množice in marsikatero srce je ihtelo od bridke tuge. Nato je zapelo učiteljstvo «Gozdič». Vrgli smo v odprti grob cvetja in — po stari navadi — tudi prgišče zemlje in z žalostjo v očeh in v srcu se poslovili od ljube pokojnice.

Draga Olga! Po našem računu Te je Bog veliko prezgodaj poklical k sebi; zato iskreno žalujemo po Tebi, kajti bila si nam dobra in prijazna. Morda je res, kakor se je povdarjalo v nagrobnem govoru, da ni hotel Bog, da bi Tvoje oči še nadalje gledale neprijetnosti in boje sedanjega življenja, da bi še dalje pretresale Tvojo blago dušo. Če je tako Olga, potem si sedaj srečna. Bog Ti daj večni mir in pokoj v domači grudi in nasvidenje v srečnejši domovini!

Žalujoča tovarišica.

Nagrobni spomeniki na pokopališču pri Sv. Ani

Mestni magistrat naznanja, da bodo na občinskem pokopališču pri Sv. Ani v kratkem prekopani vsi oni grobovi, ki so bili izkopani pred 10. leti in katerih trajnost ni bila zagotovljena potom nakupa dotičnega dela zemljišča. Radi tega morejo prizadeti najkasneje do dne 31. januarja 1927. odstraniti z dotičnih grobov kakršnekoli spomenike in kipe in jih spraviti iz pokopališča proti predložitvi tozadevnega dovoljenja, ki ga izda VII. oddelek mestnega magistrata (sekcija za pokopališča) vsakemu, ki more potom dokumentov dokazati lastninsko pravico do dotičnih predmetov. Od dne 1. februarja dalje ne bo več dovoljeno jemati teh nagrobnih kamnov, ki ostanejo po tem roku na razpolago občine.

Društvo državnih upokojencev

Predsedništvo opozarja državne upokojence, ki niso še podpisali za liktorsko posojilo na obroke in ki nameravajo podpisati, da se vnovič vabijo, da pridejo v društvene prostore v ulici Zonta 7 do 28. t. m. Po tem dnevu se podpisovanje zaključi.

Par misli in želja ob priliki občnega zbora M. D. Rocol.

Imamo za seboj zopet leto delovanja. Mnogo se je delalo in malo. To naj bo opomin te poslovne dobe. Delalo se je le za odstranjevanje posrednih zaprek, ki so ovirale delo. Sicer je naša utrdba za korak višja, žal pa, da se ni širila ter je na ta način ostala pri prejšnjem obsegu. Opažamo le skupino požrtvovalnih moči, ki gledajo za blagor društva in naroda, ki jim ne zmanjka energije, čeprav vsem nekoliko popuste radi začasnega izčrpanja. Tu naj gre prvi apel na ostalo članstvo in rocolsko mladino sploh, da se tesneje oprime dela v našem edinem rocolskem taborišču mladine.

Naš glavni namen je vendar spraviti mladino v zdravo družbo, ki ne nudi samo pouka, temveč tudi splošne življenjske orjentacije, orjentacijo, ki jo zahtevajo današnje razmere. Spraviti hočemo mladino iz grdih človeških razvad, ki imajo ravno med nami Slovenci velik obseg. Pravi društveniki zapuščajo gostilne ter druge javne hiše, si žele zabave v naravi: na izletih in sportnem udejstvovanju. Rocolčani, to mora biti tudi pri nas! Organizirajmo se in pripravljajmo bodočnost boljšo od sedanjosti. Starišem pa, ki mladini to branijo, naj bo še enkrat izrečena, ona tolikokrat utemeljena resnica, da jim društvo nikakor ne kvari otrok.

Prapor mladine vihra in vodi do novih zmag, neoziraje se na levo in ne na desno. B. F.

ZNAKI RDEČEGA KRIŽA.

Razne javne ustanove, zdravstvene naprave, ambulance, podporna društva in trgovske firme rabijo znake ali ime Rdečega križa v nasprotju z določbami zakona od 30. junija 1912, št. 740, kateri je bil raztegnjen na nove pokrajine s kr. odlokom od 19. julija 1923, št. 1797.

Opozarjajo se prizadeti na določbe omenjenega zakona ter se pozivajo, da se spravijo v skład z njimi, da se izognejo predvidevanim kaznim.

NASVET za književni načrt

Pišejo nam:

Naše ljudstvo je vedno bolj v zadregi glede nasvetov, pouka, navodil itd., potrebe pa so vedno večje. Naravno, da v boju za obstanek nagonsko stika, kje bi kaj iztaknilo, kar bi mu služilo v vsakdanjem, praktičnem življenju in se, zmedeno, zadovolji z vsakim nasvetom. Večkrat pa trči v čisto preprostih vprašanjih na gluha ušesa, mogoče na dobro voljo — ker je naprošeni češče nepoučen v najnavadnejših vprašanjih, največkrat pa na — izkoriščevalce, ki zanjo s prikupljivo in sladko besedo nastavljati mikave limanice. Bridka razočaranja pa vodijo potem ljudstvo v indiferentnost in obup, za katerega je že iz drugih vzrokov dovolj upravičeno. — Umestno bi torej bilo, da bi izšla poljudno pisana knjiga, obsegajoča urade in njih kompetence, davčni sistem, vzorce za prošnje in rekurze; kratko zgodovino Italije, ustavo, zemljepis (gospodarsko, politično), kažipot za blagovne trge itd.

Taka knjiga je zahteva razmer in bi marsikoga spravila iz večkratne zadrege.

Iz tržaškega življenja

Grozen samomor mladenke
Skočila skozi okno v petem nadstropju, ker jo oče ni pustil na ples

V nedeljo zvečer se je dogodil v hiši št. 2 v ulici Domenico Guerrazzi tragičen dogodek, ki je iznenada pahnil v žalost in obup do sedaj srečno družino.

V omenjeni hiši stanuje družina pomorščaka Antona Ravasini, h kateri je spadala tudi 20-letna Marija, precej živahna, pa včasih tudi kolikor toliko trmasta mladenka. Predsinočnjim okoli 20. ure se je Marija odpravila na ples, toda oče, ki se je isti dan vrnil z daljšega potovanja, ji je zabranil, da bi šla z doma, ker je po dolgi odsotnosti želel prebiti večer v krogu svoje družine; zoperstavil se je njeni nameri pa deloma tudi radi tega, ker je hčerka v zadnjem času postala precej neubogljiva. Mladenka se je spustila v jok in ko je uvidela, da tudi z jokom ne more omehčati očeta, da bi odnehal od svojega sklepa, se je zaprla v sobo. Domači so menili, da se bo mladenka kmalu pomirila in da bo potem vse dobro. Nihče ni niti slutil, da se bo iz neznatnega pripetljaja izcimila pretresljiva tragedija. Čez nekaj časa je namreč mladenka na tihem odprla okno, se splazila na podboj ter skočila z višine petega nadstropja na dvorišče. Zamolkel ropot, ki ga je povzročilo truplo pri padcu, je privabil na dvorišče vratarico, ki se je znašla pred presunljivim prizorom: Ravasinijeva je ležala sredi dvorišča v luži krvi in ni kazala nikakega znamenja življenja. Vest o žalostnem dogodku se je bliskoma raznesla po vsej hiši. Oče nesrečne deklice je ves obupan prihitel na dvorišče ter prenesel nezavestno hčerko v stanovanje. Medtem je nekdo pohitel telefonirat rešilni postaji. Toda zdravnik, ki je kmalu potem dospel na lice mesta, je na prvi pogled spoznal, da je njegova pomoč zaman; nesrečna mladenka je bila mrtva; pri skoku z vrtoglave višine si je zdrobila lobanjo, si zlomila ude ter zadobila še številne druge zunanje in notranje poškodbe, ki so povzročile hipno smrt. Pozneje so se podali na lice mesta orožniki, ki so ugotovili okolščine, ob katerih se je odigral tragični dogodek. Na željo domačih je truplo mlade samomorilke ostalo doma.

Huda prigoda vratarja.

V nedeljo zvečer ob pozni uri je prišlo na trgu Perugino do krutega nasilnega dejanja, katerega vzroki do sedaj niso bili še pojasnjeni. Okoli 1. ure se je 54-letni vratar Alojzij Kosek, stanujoč v ulici Valdirivo št. 13, vračal v družbi svoje znanke in podnajemnice, 41-letne kuharice Marije Sovdat, ondot proti domu. Ideš mimo kavarne «Perugino», ki se nahaja na omenjenem trgu, je mož uzrl javno kočijo in jo hotel najeti, da bi se popeljal domov. Toda v trenotku, ko se je začel pogajati z izvoščkom, se mu je nenadoma približal neki moški in ga lopnil s tako silo po obrazu, da je Kosek telebnil na tla; padel je tako nesrečno, da je udaril z glavo ob rob pločnika in si pri tem hudo pretresel možgane. Izvošček in neki mladenič, ki je baš tedaj prišel ondot mimo in je bil priča odurnemu prizoru, sta posadila nesrečnega moža, ki je obležal nezavesten, v kočijo, nakar je izvošček naglo pognal proti mestni bolnišnici. Tam je Kosek dobil prvo pomoč, nato so ga sprejeli v kirurgični oddelek. Njegovo stanje je nevarno.

O dogodku je bila obveščena policija, kateri se pa do sedaj ni še posrečilo dognati, zakaj je bil Kosek napaden in kdo je napadalec.

Poskušen samomor mladeniča.

Radi nesrečne ljubezni se je 23-letni brezposelni uradnik Oscar Haligagna, stanujoč v ulici Giulia št. 66, odločil k obupnemu koraku, da konča z življenjem. S tem namenom je predsinočnjim okoli 24. ure odprl doma v kuhinji pipo plinove napeljave ter čakal, da ga koščena bela žena reši vseh križev in težav. Toda žalostni naklep se mu ni posrečil. Kmalu potem se je namreč vrnila domov njegova stara mati, ki je, ko je začutila smrad po plinu in uzrla mladeniča nezavestnega, na mah uganila, za kaj gre. Urno je odprla okna ter poklicala na pomoč ljudi. Nekdo je pohitel telefonirat rešilni postaji, od koder je prihitel na lice mesta zdravnik, ki je podal mladeniču prvo pomoč in ga rešil iz neposredne smrtne nevarnosti. Ker je pa njegovo stanje ostalo precej nevarno, je bil Haligagna nato prepeljan v mestno bolnišnico.

Razne nezgode.

V nedeljo popoldne se je pri delu v škedenjskih plavžih ponesrečil 32-letni težak Viktor Gusian, stanujoč v Škednju št. 181. Ko je peljal voziček na katerem je bil naložen velik kos litega železa, je prišel z levo nogo pod kolo ki mu je zmečkalo palec. Nesrečni delavec je dobil prvo pomoč v obvezovalnici, ki se nahaja v plavžih, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico.

— Na parniku «Columbia», zasidranem v prosti luki V. E. III., je bil zaposlen med drugimi delavci tudi 27-letni težak Ivan Schwartzel, stanujoč v ulici Pozzo di Crosada št. 4. Med delom je Schwartzel hotel po nekem opravku preko odprtine parnikovega skladišča ki je bila sicer pokrita, a tako slabo, da se je pokrov udrl pod težo mladeniča, ki je radi tega padel kakih 5 metrov globoko v skladišče. Pri tem se je siroma kprecej hudo pobil po glavi ter si tudi pretresel možgane. Dobil je prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, ki je bil poklican na lice mesta, nato je bil prepeljan v mestno bolnišnico.

— Z avtomobilom rešilne postaje je bila včeraj popoldne prepeljana v mestno bolnišnico 50-letna vdova Ivanka Brumbula, stanujoča v ulici Bosco št. 19, katera je pri snaženju neke omare v ljudski šoli v ulici Ferriera, kjer je nameščena kot postrežnica, padla z lestve, z višine kakih 3 metrov. Pri padcu se je reva pobila po glavi ter si pretresla možgane. Sprejeli so jo v kirurgični oddelek.

TELESNA VZGOJA

SPORT

Adria - Zora 8-0.

Saksida I. 5 — Golobič 1, Rupena 1, Štebljaj 1.

O tej tekmi se zamore pisati zelo mnogo, ali pa zelo malo. Omejiti se moramo na poslednje.

Zora ni nastopila v svoji popolni sestavi — Adria tudi ne. Navzlic velikemu številu goalov treba reči, da je še najbolje igrala pri Zori bramba, ki pa še noče poznati pravila o dobrem plasiranju. Vratarju Strgarju je ušlo v vrata osem goalov, toda nikakor ne po njegovi krivdi. Zadovoljil je v tekmi popolnoma. Napad Zore je imel zelo malo dela. Ogrozil je sicer parkrat vrata Adrije, toda do resničnega nevarnega streba ni prišel.

Pri Adriji je bramba opravljala delo halfov in isti so podpirali napad. Prave linijske igre ni imela tudi Adria. Igrala je raztrgano. Edino napadalna vrsta je podala par lepih faz. Med doseženimi goali je en kazenski strel, ki ga je streljal Štebljaj.

Sodnik je uničil dva goala radi offsideja.

Najboljše sta igrala v četi Zore Cimolino in Bucik, v četi Adrije Golobič, Rupena in Saksida.

M. D. Sv. Ivan - S. K. Val II. 2-1.

V tekmi sta se pokazali skoro obe četi enako močni, četudi je Val nastopil le z 10 igralci. Potek cele tekme je bil precej miren, razen kakega malega navadnega incidenta. — V začetku tekme je Val v premoči. Z lepo igro se prerije do nasprotnih vrat in igralcu Matjačiču se posreči zabiti prvi edini goal. Po prvem goalu se igra skoro izključno sredi igrišča, kjer se pokažejo popolnoma na mestu halfi obeh čet. Sledi par zaporednih fug obeh moštev, ki pa ostanejo brez uspeha; kmalu nato konec prvega polčasa.

V drugem polčasu je v premoči Sv. Ivan. Valašem se sicer posreči parkrat ubežati in z lepimi pasažami priti do drugih vrat, a ne napravijo nobenega goala, krivda zmedenosti njihovih kanonirjev. Četrt ure pred koncem dva branilca Vala zapustita igrišče; takoj sledita dva goala za Sv. Ivan. —

Dočim se je v nedeljski tekmi četa Sv. Ivana pokazala v vsej svoji formi, se Val s tem ne more ponašati. Barkovljani so v vseh tekmah vedno enaki; v začetku lepa, bitra igra, disciplina in dobra volja a že po prvem goalu jim vse to upade. Ako bi se Valaši v celi tekmi obnašali kot v začetku, gotovo bi njihova četa dosegla mnogo večjih uspehov. —

Tommaseo - Concordia 1-0 (0-0).

Concordia je klonila pred četo, ki je v dosedanjih medsebojnih nastopih vedno izšla iz boja poražena.

Tommaseo se na svojem igrišču mnogo bolje znajde kot drugje. Napad nam je pokazal lepo, vezano igro, česar nismo opazili preteklo nedeljo. Vrsta halfov ni bila baš močna, toda tembolj se je izkazala obramba. Oba hranilca sta res neizprosna pometača. Škrap pa je v vratih delal naravnost čudeže.

Vranci se to pot niso dobro odrezali. Ukoreninilo se jim je v srcih skrajno nevarno podcenjevanje nasprotnika in na tem je trpela predvsem igra. Pri tekmah te čete smo uvideli, da Concordia igra slabo predvsem proti enakovrednim, oziroma šibkejšim četam, medtem ko nastopi proti priznano boljšim z največjo požrtvovalnostjo.

Napad Škedencev tvori kot vedno velik vprašaj. Leva stran napada popolnoma nerentabilna, center se ni znašel; edino Godina in Flego A. sta se rešila poloma. Ostali komponenti so zadovoljili, a ne v celoti. Vratar je bil vreden tekmec Škrapa; autogoal pa smatramo kot nesreče, ki se lahko dogodi vsakemu vratarju. Sličen slučaj se je dogodil pred tednom v Trstu pri tekmi Edera-Rapid. V splošnem pa smo mnenja, da niso vranci zaslužili tega poraza, neodločen izid bi bolje pokazal vrednost obeh čet.

V začetku se vržejo črnobeli v napad, a takoj imamo priliko ugotoviti, da ne igrajo z lastno jim požrtvovalnostjo. Par lepih akcij in izgubljenih prilik. Tomazejci odgovorijo z mogočnim protinapadom, ki ne donese ničesar pozitivnega radi nesporazumljenja. Kot proti dijakom; Pižon obrne z glavo v vrata, toda Škrap ubrani s težavo v kot. Tudi tu se ne uresničijo sanje Škedenjcev. Od tu dalje traja v igri ravnovesje, a oba vratarja se morata truditi, da ohranita svetišči neomadeževani.

Drugi polčas se vrši v mnogo ostrejšem tonu, večkrat intervenira sodnik radi težke igre. Od 20. do 35 minut vidna premoč vrancev, tu pa tam nevarna fuga Tomazejcev. Concordia požene v napad vse, branilec Sancin B. je za precejšnjo daljavo prekoračil sredino igrišča. To je najbolj razburljiva faza tekme. Od številnih strelov zadenejo v par minutah trije v drog, in točneje na isti del droga, ostalo ubrani vratar v krasni formi. V gotovem momentu strelja mladi Godina iz neposredne bližine, žogo odbije v obupnem plongeonu Škrap; zopet jo pobere Godina in jo meter pred vratni jezno pošlje v oblake. Smola..... Tommaseo poskusi tudi vse za vse. Zmešnjava pred vrati Concordije, Muha strelja bombo meter pred Čeligojem istemu v roke. Prosti strel z meje kazenskega prostora, namerjen v visoki kot blokira mali čuvaj Škedenjcev. V ostrem ritmu se tekma nadaljuje, vsi igralci so že izmučeni in dve minuti pred koncem se zmaga nagne na stran dijakov. Branilec Žerjal S., stisnjen od napadalcev Tommaseja, pošlje iz daljave vratarju, temu uide žoga med koleni v vrata. Še dve minuti igre, prekratek čas za izenačenje; konec najde Concordijaše potrte, vratarju teh pa se lesketata v očeh dve solzi.

Sodil je po dolgem presledku g. Plesničar, ki je zadovoljil v vsakem oziru. Četa zmagovalka: Škrap, Golob, Pogorelec II. Krže, Pogorelec I., Žager, Zelen, Prelog, Janko, Muha, Ciril.

Vesti z Goriškega

IZ BOVCA
Delovanje naše zavarovalnice za govedo.

Zavarovalnica goveje živine v Bovcu je imela 16. januarja svoj XIX. redni občni zbor za l. 1927. Predsednik g. Leopold Durjava otvori občni zbor ob precej pičli udeležbi s strani članov, posebno članov izven Bovca, to pa radi snega in slabega vremena. Po izčrpnem poročilu blagajnika gosp. Franca Breščaka posnemljemo, da je imelo društvo v preteklem letu 384 članov, ki spadajo pod sledeče kraje: Bovec z okolico Čezsoča, Log, Soča in Trenta. Prejemkov je imelo društvo L 18.001.74, vštevši saldo L 2418; izdatkov L 19.826.70. Tako se je torej poslovno leto 1926. radi velikega števila ponesrečene živine končalo z deficitom 1824.96 lir, kateri znesek si je društvo izposodilo. Zavarovanih je bilo 700 krav v skupni vrednosti 1.010.400 lir, in 40[illegible] teli. Zavarovalnina od krav L 1[illegible] [illegible]šala L 10.104, od telet L 1[illegible] in poginilo je v preteklem [illegible] krav in 14 telet ter znaša skupna izplačana odškodnina L 15.783. Izkupička od prisilnega zakola je bilo L 3337.25.

Za l. 1927. se je sklenilo na občnem zboru, da se zavarovalnina poviša na L 1.25% in pri teletih, ki se zavarujejo pred telitvijo na L 1. Torej odslej bo za zavarovanje

teleta plačati L 5. Želeti bi bilo, da bi v tem letu čim več članov v svojo korist pristopilo k društvu in zavarovalo svojo živino, ker bi marsikdo v današnjih časih, ob nesreči, ki ga lahko zadene, težko prišel do krave, ako bi ne bilo zavarovalnice. Po nesreči je vsako kesanje in tarnanje zaman. Torej v skupni vzajemnosti in samopomoči vsi za enega, vsak za vse!

IDRIJA.

Ker se bolezen influenca, ki je bila v našem mestu precej razširjena, ne pojavlja več, so bile z dnem 24. tek. meseca zopet otvorjene vse šole, enako so bile ukinjene tudi druge izredne varnostne odredbe zoper razširjenje te bolezni. Dasi ni pri nas ta bolezen tako razsajala kakor čitamo od drugih krajev, vendar je tudi v Idriji zahtevala nekaj človeških žrtev, ker se je bolezni pridružila še pljučnica. Ker je zadnje dni nastopilo tudi jasno in mrzlo vreme, se nadejamo, da se ta bolezen ne bo več pojavila.

Smrtna kosa. V soboto 22. t. m. je nagloma umrl tu kr. rudniški paznik Franc Levstek. Zjutraj istega dne se je podal kakor po navadi v službo, a se je pozneje počutil slabega in se je moral podati domov. Popoldne pa se je stanje bolezni poslabšalo in ob 15. uri mu je smrt upihnila luč življenja v najboljši moški dobi; star je bil šele 47 let. Proletarska bolezen sušica je bila za eno žrtev bogatejša. Naj počiva v miru. Svojcem naše sožalje.

Reška pokrajina

TRNOVO PRI BISTRICI

Krtarji.

Lepa reč! Medtem, ko smatramo mi podzemskega rovarja — krta za najkoristnejšo žival, ker uničuje črve, ki spodjedajo rastlinam korenine, smo te dni dognali za novo obrt — krtarje. Po polju in senožetih nastavljajo krtom pasti in jih nalove na stotine na dan. Pred kratkim so jih nalovili 800. Če pomislimo, da je korist krta nepreračunljiva, in da predstavlja, v valuti izraženo, najmanj 10 lir na leto, vidimo lepo «uslugo», ki nam jo gospodje krtarji napravijo. Opozarjamo kmetovalce, da naznanijo te moderne krtovce okrajni kmet. zadrugi ali orožnikom.

Kratkolaska

Iz cikla «Profili» — France Bevk

Tistikrat, ko je gospa Trnolec zagledala prvo ostriženo žensko na ulici, se je ozrla z dolgim pogledom za njo in opozorila moža:

«Poglej!»

Mož se je samo posmehnil. Bil je človek, ki je bil ženskih mod že pri svoji ženi tako sit, da se za druge ni zanimal.

«Fej», je dejala žena, «da se upa taka na ulico.»

Ker na te besede mož niti zinil ni, je pristavila čez nekaj trenotkov: «Ti vem, da bi me več ne maral, če bi se ostrigla.»

«Mhm!» je zamomljal Trnolec, ki je medtem že pozabil na kratkolasko in so se mu drugačne misli pletle po glavi.

Takrat pa se je Trnolica razhudila, da mož ni delil z njo ogorčenja. «Ti vem, da si tak, da bi ti taka svinjarija ugajala. Vem, da si tak...»

Od takrat je preteklo precej dolgo. Če je bila tistikrat od tisoč žensk ena, ki se je ostrigla, se je medtem odstotek pomnožil. Prvotno zanimanje, združeno z ogorčenjem, se je zmanjšalo. Počasi se gospa Trnolec niti ozrla več ni za njimi, dasi jih je globoko prezirala še vedno.

Njena za dve leti starejša sestra je prišla v hišo. Ta je bila odločno na strani kratkolask; le v teoriji, ostrigla se namreč ni. Z gospo Trnolico je imela dolge debate o lepoti in praktičnosti kratkih las. Gospa Trnolica se tudi v teoriji ni vdala.

Končno se je njena sestra ostrigla in s tem razburila vso hišo. Na «višji ukaz». Ta višji ukaz je bil njen zaročenec, ki je svojo zaročenko na ta način pomladil; v kratki frizuri je bila podobna navihanemu dečku.

Gospa Trnolec je tedaj skoraj padla vznak. Moža je vprašala: «Ali jo še misliš imeti v hiši?»

Mož je zganil z rameni, žena pa tri dni ni spregovorila z nikomur in ko je zopet odprla usta, je spoznala, da njeni sestri kratki lasje ne pristojajo slabo, in jo delajo mlajšo, nego je ona. To jo je jezilo. K sreči se je sestra poročila in zapustila hišo.

V gospé Trnolec pa se je medtem vršila važna izprememba. Še predno se je sestra poročila, je dejala nekoč svojemu možu: «Ali se ti ne zdi, da moji sestri pristoja taka frizura?»

In ko ji je mož samo pokimal, je postala skoraj ljubosumna.

Na cesti se je odstotek kratkolask tako namnožil, da niso vzbujale več ne zgražanja ne občudovanja. Gospa Trnolec je opozarjala svojega moža nanje.

«Poglej tisto svetlolasko tamle! Ali se ti ne zdi, da je lepa, ko je nakratko pristrižena?»

Dasi je njen mož iz navade odgovarjal z «mhm», je nekoč dejal: «To je odvisno od las in od obraza; ne pristoja vsaki.»

«Ali misliš, da bi meni pristojalo?» ga je vprašala, kolikor je bilo mogoče previdno.

Gospod Trnolec jo je pogledal in dejal z nasmehom: «Ti bi se rada ostrigla?»

«Kaj pa si misliš o meni?» je dejala karajoče, ki ni marala, da razgali njeno pravo misel.

Prav v isti čas se je vrnila njena prijateljica z daljšega potovanja in prinesla s seboj neugasno željo po kratkih laseh. Vendar je hotela poiskati še eno žrtev iz njene družbe, ker sta greh in kes vselej slajša, ako ju človek deli s kom drugim. V ta namen si je izbrala gospo Trnolec.

Njena naloga ni bila težka, ker je bila njena žrtev duševno že pripravljena na ta korak, pojavljale so se drugačne težave.

«Kaj bi dejal moj mož?»

«Tvoj mož se še zmenil ne bo.»

In vendar se ni upala tega storiti, da ni preje govorila z možem, pa naj ji prepove ali dovoli. Že sama prepoved je polovično dovoljenje, da se je le zgodilo z vednostjo moža.

«Ti,» mu je dejala nekoč po večerji, «ti, jutri se gospa Melita ostriže in jaz tudi.»

Mož jo je gledal par hipov, nato je dejal mirno: «Melita naj se ostriže, ti se ne boš!»

To ji je vzelo za hip sapo. Ker pa je bil Trnolec miren, se je drznila dalje:

«Ali ni praktičneje. Vedno opletanje vsak dan; tu potegnem parkrat z glavnikom in sem napravljena....»

«Da te ne bo sram stopiti na ulico.... Svinjarija!»

«Tako govoriš z menoj!» se je zavzela gospa Trnolec.

«Tvoje nekdanje besede sem rabil.»

«Danes je že polovico žensk ostriženih. Sam si dejal, da nekaterim ženskam to celo pristoja.»

«Tega ne tajim.»

«Čemu se tedaj protiviš?»

«Ker nisem...» je hotel rabiti tehnični izraz za neke vrste greha, a je popravil. «Ker nisem...» In je znova popravil besedo: «Zato, ker hočem imeti ženo, ne dečka!»

Gospa Trnolec bržkone ni razumela; ob moževi odločnosti je zrastla trma v nji.

«Jutri se ostrižem vseeno!»

«Pa se! A potem ne hodi domov!»

«Kaj si dejal»?

«Če to storiš, vložim tožbo za ločitev zakona.»

«Ti se to upaš reči?»

Trnolec je videl, da je prišel do nevarne točke, zato se je dvignil in odšel iz sobe.

Gospa Trnolec se je naslednji dan vseeno ostrigla. Premislila je, da bi bile posledice javnega škandala v slučaju tožbe za ločitev zakona, za moža hujše nego zanjo. To mnenje ji je potrdila tudi prijateljica Melita. Pričakovala je kvečjemu ostrega nastopa, tri dni jeze in zopetnega pomirjenja. V zakonskem boju podleže vselej tisti, ki se boji krika v javnosti.

Ko je prišla gospa Trnolec proti večeru ostrižena domov, je bil mož že v sobi. Sedel je v naslonjaču, bral časopis in se ni zmenil zanjo.

Odložila je klobuk in se pogledala v zrcalu; v njem je videla tudi svojega moža, ki je obrnil list v roki in jo ošvignil z enim očesom in se znova poglobil v drugo stran lista.

Opazovala ga je. Niti ena poteza na njegovem obrazu se ni spremenila. Spregovorila je z njim. Odgovarjal je z navadnim glasom.

To jo je jezilo. Zdelo se ji je nemogoče, da ni opazil njene izpremembe. Imela je docela drugačen obraz. Samo s koncem očesa bi moral to opaziti.

Pri večerji je mirno sedel k mizi, nji nasproti, jedel, odgovarjal na njene besede, jo celo izpraševal in jo je pri tem gledal ravnodušno, kakor da se nič ni zgodilo in da ona seda že pol stoletja z ostriženimi lasmi k mizi. Le za spoznanje hladnejši nasproti nji se ji je zdel.

Laskalo ji je sicer, da si je prihranila dramatičen nastop, tridnevno jezo in kar se še spodobi; na tihem pa ga je ta hip zaničevala v srcu in mu je dejala pri sebi: «Bojazljivec!»

Trnolec je mirno vstal od mize, stopil v salon, ki je bil njegova knjižnica in domača pisarna ob enem; tam je sedel in bral. Gospa je vstopila čez nekaj časa, vzela iz košarice vezenje in pričela ubadati z iglo.

Čez nekaj časa je dejala: «Beri glasno!»

In Trnolec je segel z roko v stojalo za knjige, vzel iz nje Maeterlinckovo dramo «Peleas in Melisanda», odprl knjigo, prelistal nekaj listov in bral besede, ki so himna na ženske lase in ki jih govori Peleas pod grajskim stolpom stoječ in občudujoč Melisandine razpletene lase, padajoče po steni kot zlat slap.

«O, o! Kaj je to?... Tvoji lasje! Tvoji lasje padajo do mene!... Vsi tvoji lasje, vsi tvoji lasje se pretakajo do mene!... Grabim jih z rokami; dosežem jih z ustnicami... V svojih rokah jih držim, ovijam jih okrog svojega vratu... Nocojšnjo noč ne razklenem nič več svojih rok...»

«Nesramnež!» je dahnila gospa Trnolec, «ve, da imam ostrižene lase; misli name...»

Gospod Trnolec pa je nadaljeval, od besede do besede bolj je prihajal v ekstazo kot igralec:

«Še nikoli nisem videl takih las, kot so tvoji, Melisanda!... Glej, samo glej, z viška prihajajo in me poplavljajo prav do srca... Do kolen me pokrivajo!... In tako mehki so, mehki, kakor da prihajajo z neba!... In živijo, živijo v mojih rokah ko mali ptički... in me ljubijo bolj, nego me ljubiš ti!...»

Gospé Trnolec je seglo do duše. Toliko, da ni vzkriknila ob teh besedah, ko je njen mož kruto nadaljeval:

«Glej, glej, poljubljam tvoje lase... Vsa bolest je skrita za tvojimi lasmi... Ali slišiš moje poljube na tvojih laseh? Po njih se dvigajo do tebe... Vsak las ti mora prinesti en poljub...»

Tedaj se je gospa Trnolec dvignila. Vezenje je odložila, roke so se ji tresle, bila je rdeča v obraz.

«Ti si sirovina!» je dejala. «Ti me ne ljubiš,» je zaihtela, nato je šla iz sobe.

Trnolec je gledal za hip za njo, nato se je dvignil mirno, zaprl knjigo in jo položil na staro mesto; stopil je do okna in gledal na ulico...

DAROVI

V počeščenje spomina Olge Čok darujejo svetoivanski podruž. Šol. društva: g. Lailer Hubert 25.— Trobec Vinko 15 in gč. Milič Justina 10.— L — skupno 50.—. Srčna hvala!

V počastitev spomina pok. Andreja Rovana na Colu, daruje Rusjan Josip L 20.— za «Šolsko društvo». (Objava pomotoma zakasnela). Denar hrani upravništvo.

V počastitev spomina pokojne Olge Čok-ove so darovali pogrebni gostje L 14.— za lonjersko podružnico Š. D. — V isti namen je daroval pevski zbor v Lonjerju Lit 44.50 za isto podr. Š. D. — V poč. spomina pok Dr. O. Rybařa daruje družina Čok - Županova Lit 20 za Š. D. podr. Lonjer. Denar izročen podružnici.

MALI OGLASI

BERLITZ-SCHOOL Via Fabio Filzi 28, pouk in prevodi v vseh jezikih. 116

ZLATARNA N. [illegible] & figlio Trst, Corso 47 (lekarna Rovis) popravlja, prodaja in kupuje zlato, srebro po poštenih cenah. Govori se slovenski. 87

KANARČKE, pristne Harzmeifart Edelroller, izvrstne pevce, prodam Sv. Peter pri Gorici 199. 122

TRGOVSKI pomočnik želi vstopiti v trgovino špecerijske ali mešane stroke. Dopisi pod «Trgovski pomočnik, Idrija 363». 118

ČEVLJARNICA na prometnem kraju, prostor pripraven tudi za druge obrt, se odda po nizki ceni. Naslov pri tržaškem upravništvu. 119

PISARNIŠKEGA vajenca sprejme odvetniška pisarna Dr. Godina, Trst, via Imbriani št. 14, I. 120

FLAVTE, sistem Böhm, v dobrem stanju se proda. Brossar, Piazza Garibaldi 6, II. 121

ODVETNIŠKA pisarna išče starejšega praktikanta ali mladega uradnika. Ponudbe na upravništvo pod «Pisarna». 114

ENO arondirano, neobdelano posestvo, drugo arondirano z vili sličnim novim poslopjem, gospodarskimi poslopji, vinogradi 80—100 hl vina, sadovnjaki, najlepša lega goriške okolice, se vsled preselitve proda. Pojasnila daje Ant. Baučer, Renče 17. 94

KVAS L 5.— Società Ligure - Lombarda Piazza Scorcola 3, Trst. — Izdelek, ki se ne boji konkurence. Tovarna S. Vito al Tagliamento. Iščejo se zastopniki. 92

SAURER, 2 kamijona, 5 tonska, v popolnem stanju, dva priklopna voza 60 q po 5 metrov, na novo gumirana, se prodata. Naslov pri upravništvu. 88

SAMO potom energičnega zdravljenja z Glykolom se ozdravi glavobol, šibkost, malokrvnost, [illegible]. Izdelek lekarne Castellanovich, Trst, Via dei Giuliani 42. V januarju je lekarna odprta tudi ponoči. 68

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče. Govori slovensko. Slavec Via Giulia 29. Telefon 33-19. 117

✝

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo tužno vest, da je naš nepozabni

ŠTEFAN DOBRILLA

cvetličar

21. t. m., v 70. letu preminul v sanatoriji S. Giusto v Gorici.

Zemske ostanke dragega pokojnika so pokopali na pokopališču Sv. Ane v Trstu dne 24. t. m.

TRST, 24 januarja 1927.

Družini: **Dobrilla-Petrich.**

ZAHVALA

Vsem onim blagim osebam, ki so na katerikoli način izrazile svoje sožalje ob priliki izgube našega predragega

Štefana Dobrilla

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo.

Posebno zahvalo smo dolžni tovarišem cvetličarjem.

TRST, 24. januarja 1927. (212)

Družini: **Dobrilla-Petrich.**

ZAHVALA.

Vsem, ki so poklonili toliko krasnega cvetja in spremili k večnemu počitku našo preblago gospo

EMO ČAMPA

izrekamo tem potom najsrčnejšo zahvalo. Najtopleje se zahvaljujemo častiti duhovščini posebno č. g. kapelanu Guštinu za tolažilne obiske in zdravniku g. dr. Pertotu za njegovo požrtvovalnost za časa bolezni blage pokojnice.

Presrčna hvala vsem!

TRST, 24. januarja 1927.

Žalujoči ostali.

ZADNJA DVA DNEVA

izredne prodaje ob priliki sestave

INVENTARJA

VELIKA SKLADIŠČA

ÖHLER

CORSO VITT. E. III/16 TRST CORSO VITT. E. III/16

PREPRODAJACI POZOR!

KUPIMO: Hlode bukove, hrastove, brestove, borove kostanjeve itd., železniške prage, drva za kurjavo, bukovo oglje, seno, krompir, brinje, med, čebelni vosek, vinski srež, vinske drože in vsakovrstne druge kmetijske pridelke.

PRODAMO: Umetna gnojila (superfosfat, žlindro itd.), semena (peso, detelje itd.), semenski krompir, žveplo, modrogalico, šure in žico za trte, kose „MERKUR", kravje seno, klajno apno, istrsko in dalmatinsko vino, istrski tropinovec, Marsalo, Vermouth in druge kmetijske potrebščine.

KMETIJSKO TRGOVSKO DRUŠTVO

Via Raffineria 4 — Trieste — Telefon 3[illegible]-75

PODLISTEK (36)

V. I. KRIŽANOVSKA:

NEMEZA

ROMAN

Grof je umolknil, toda dve solzi sta mu spolzeli po licih, a v njegovem glasu je bilo toliko božanja in zdvojenosti, da je dekličin odpor popustil; z otroških let je obožavala očeta; do duše ganjena je pogledala osivelo grofovo glavo, videla je globoke gube na njegovem čelu, ki je bilo še nedavno tako gladko, in mučni nemir je zagrabil njeno srce. Kaj če bi se res usmrtil, ako bi se prevaril v svojem novem upanju, in bi ona žrtvovala svojega očeta, kakor je Samuel svojega? Kakšna sreča jima je mogla vzcveteti na gomilah dveh starcev? S pridušenim vzklikom se je Valerija vrgla očetu v objem.

— Ne, ne, oče, živi zame in bodi srečen. Upam, da mi Bog ne bo štel v greh moje nezvestobe napram Samuelu. Odpovedujem se Samuelu in vzamem Raula!

— Bog te blagoslovi! — je zašepetal ginjeni grof ter jo stisnil na svoja prsa.

Po dolgem molčanju jo je pogladil po plavolasi glavici in rekel:

— Moram iti, drago dete, ali mi ne bi izročila obveznic?

Valerija je molče vstala, odprla kakor v sanjah škatlico, vzela iz rdeče listnice dokumente, katere ji je izročil Samuel, in jih dala očetu. Ko je grof odšel, je padla v naslanjač in stisnila z rokami glavo; ni mogla jokati; samo misel, da je «vse končano» je prevladala v njenem mozgu; nato so se vsi občutki dneva zlili v takšno bridko žalost, takšno srčno trpkost, da ni mogla sploh nič več misliti.

Ni slišala, ko so se vrata tiho odprla in je Antuaneta stopila v sobo. Ob pogledu na otrpnjenje, v katerem se je nahajala mlada deklica, ob pogledu na njen obup, ki ji je bil začrtan na obličju, so grofico posilile trpke solze in rekla je: «Kako slepa in kruta je človeška sebičnost in kakšne sadove donaša?» Nato se je spustila na kolena poleg Valerije in jo pritegnila k sebi.

— Uboga sestra moja, razjoči se na mojih prsih; jaz te razumem. Oh, če bi mogla ti najti vsaj tolažbo v najini medsebojni ljubezni.

Valerija je vztrepetala in ko se je njen pogled srečal s prijateljičinim pogledom, polnim ljubezni, se ni čutila več tako osamljena in položila je glavo na Antuanetino rame ter dala duška svojim solzam, ki so ji olajšali srce.

Antuaneta je pustila, da se izjoče, nato jo je pregovarjala, naj leže in poskusi zaspati.

Valerija se ni upirala; legla je na divan, povžila pomirjevalne kapljice, se dala razčesati in pokriti s plaščem. Bila je tako izmučena, da je v kratkem zaspala z nemirnim spancem.

Antuaneta je sedla ob prijateljičino vzglavje in se zatopila v težke misli. Valerijino trpljenje ji je trgalo srce, prirojena ji iskrenost značaja jo je vznemirjala pri misli, da zahtevajo od uboge deklice novo žrtev, potem ko so jo sami vrgli ljubezni v naročje. Nič manj je ni skrbela misel na Samuela, kateremu so iztrgali iz rok to, kar je bilo že njegovo.

Tako sta pretekli dve uri. Končno je ugotovila, da postaja Valerijino spanje mirnejše in da se je na njenem prej vznemirjenem obličju pokazal krotek usmev; mlada žena je tiho odšla iz sobe.

Prišel je zdravnik, ki mu je kneginja povedala, da se je Valerija udala. Obrnil se je k Antuaneti s prošnjo, naj gre k deklici in ji reče, da pride takoj k ženinu. Videti jo mora takoj, ko odpre oči po dremanju, v katerem sedaj leži.

Antuaneta je vzdihnila.

Ko je stopila v Valerijino sobo, je bila deklica že zbujena in z žalostnim usmevom je prožila roko svakinji.

— Draga moja, ali moreš takoj k Raulovi postelji? — jo je vprašala Antuaneta in jo poljubila; — revež ni kriv tvojega gorja in tako slabo je z njim, da polaga zdravnik samo nate vse upanje.

— Čemu ne, — je odgovorila Valerija. — To bo samo posledica moje odločitve, da moram zdaj na drug način rešiti čast moje rodbine. Če sem imela dovolj poguma prelomiti prisego, ki sem jo dala Samuelu, zakaj ne bi imela moči nalagati Raulu in mu reči, da ga prostovoljno vzamem, če mu more to rešiti življenje?

Vstala je, izmučeno vzdihnila in ravnodušno pustila, da ji je Antuaneta spletla kite in spravila v red njeno toaleto; ko je pa Valerija stopila iz sobe, se je zdrznila in obstala.

— Počakaj, moram sneti prstan, ki mi ga je dal Samuel. — Snela ga je, poljubila in skrila v medaljon, ki ga je nosila okrog vratu.

— Zdaj, — je pristavila trpko, — je moja roka pripravljena sprejeti kneževski prstan.

V bolnikovi sobi je vladala polutema. Zavese in portjere iz rožastega damaska so bile zagrnjene in samo svetilka, ki je bila zakrita s svilenim klobukom, je slabotno razsvetljevala prostorno sobo in posteljo, na kateri je ležal Raul nepremično in z zaprtimi očmi. Ob vzglavju je sedela usmiljena sestra, ki je s povešeno glavo prebirala molek; ob strani se je Rudolf pogovarjal z zdravnikom. Ko sta dami vstopili, je Rudolf stopil k sestri, ji molče krepko stisnil roko in jo peljal k postelji. Na migljaj se je usmiljena sestra odstranila iz sobe. Ko je Valerija zapazila na Raulu izpremembo, ki se je izvršila v nekaj dneh, je prestrašena obstala. Bil je podoben lepemu alabastrovemu kipu, njegovi plavi lasje, ki so bili razsipani po blazini, so bili podobni aureoli, ki je obkrožala njegovo shujšano obličje, trpeč izraz je stiskal njegove ustne, a nežne bele roke, ležeče na odeji, so bile hladne in vlažne.

Iskreno sočutje se je vzbudilo v mladem in dobrem Valerijinim srcu; pozabila je na svoje lastno trpljenje, sedla na rob postelje in se previdno sklonila nad onim, ki ji je bil določen za moža, ako bo rešen smrti. Preteklo je deset minut, a Raul je ostal nepremičen, in če ne bi zdaj pa zdaj komaj vidno dihanje ne dvignilo njegovih prsi, bi človek pomislil, da je življenski ogenj že ugasnil v tem iznemoglem telesu. Valerijin nemir je vedno bolj naraščal; njeno srce je silno bilo ob pogledu na to mlado ugašajoče življenje, ki ni imelo toliko moči, da bi preneslo trpljenje svoje nesrečne prve ljubezni.

Znanost in umetnost

RUSKI PABERKI

Epos. Ruski pesnik Aleksander Malyšin je spesnil epos v prozi, v katerem opeva rusko (boljševiško) prodiranje na Krim. Malyšin je bil pisatelj še pred vojno in je spisal realistične povesti. V vojni in za časa ruske revolucije se je obogatil z opazovanjem in dogodivščinami. Šele z novim eposom se je zopet pojavil v literarnem svetu. Nova Rusija ga je celo uvrstila med svoje najboljše pesnike. V tem oposu srečamo dva junaka: armado in stari svet. Armada je revolucijonarno rusko ljudstvo, ki pometa zadnje ostanke «belih»; stari svet je Krim, poln krasnih palač, južnega morja, zapeljivih žensk, častnikov, opojnih duhov in viteštva. Armada revolucijonarjev gre nasproti staremu svetu kakor vihar. Beda, strast in jeza jo ženejo, neorganizirano, elementarno; nagonsko se upre v stari svet in ga pomete v južno morje.

Ta epos nima oseb, oseba je ljudstvo. In kakor trde kritiki, to ni nikaka boljševiška agitatorična umetnina, ampak umetnia v pravem pomenu besede. Primerjajo ga Barbussu ruske meščanske vojne. Ustvaril je pesem ruske revolucije, katere junak je ruski narod.

Maksim Gorki, ki je zadnje čase dolgo živel na otoku Capri blizu Neapla, se je zopet povrnil v Rusijo in bo spisal nov veliki roman. V tem romanu se ne bo ustavil pred boljševiško revolucijo, ampak bo pritegnil vanj tudi dogodke najnovejšega časa.

Obletnica. Znana ruska znanstvenica Chavkina, vneta raziskovalka na polju ruske bibliografije in bibliologije, je obhajala 35-letnico svojega delovanja. Ob tej priliki so izdali v Moskvi poseben jubilejni zbornik «Biblioteka», pri kateri so delovali najboljši znanstveniki in pisatelji.

Pisateljska bolezen. Ta bolezen je znana posebno v Rusiji pod novim režimom. Na nji je umrl v Moskvi pred kratkim znani feljtonist Podaševskij, ki je bil pred vojno sotrudnik glavnih ruskih listov in med vsemi ruskimi feljtonisti najbolj čislan in poznan. Po revoluciji se je vdal v nove razmere in se ponudil državi v časnikarsko službo. Bil je sprejet. Ali kakor mnogi drugi, se tudi on ni hotel več vživeti v nove razmere, v čisto novi svet in njegovo novo mišljenje. Bil je bolj in bolj pozabljen, dokler ga ni slednjič rešila popolne pozabnosti — smrt.

— fb —

ČEHI IN RUSKA KNJIŽEVNOST

Z ruskim realizmom si je ruska knjiga utirala pot v svet. Sprva Puškin in Gogolj — z realizmom pa cela vrsta novih pisateljev, ki so pomenili v Evropi novo razodetje. Če so bili preje ruski pisatelji le malo znani med evropskim občinstvom, je zdaj prevodna literatura ruske književnosti pričela cvesti. To se je zgodilo posebno po osemdesetih letih preteklega stoletja.

Naši bratje Čehi niso bili najzadnji v tem oziru. Leta 1888. je pričel izdajati knjigar Otto v Pragi posebno zbirko prevodov iz ruske književnosti, ki jo je imenoval Ruska knjižnica (Ruska knjihovna). V teku 38 let — in pomislimo, da so bila vojna in povojna leta vmes — je izšlo do danes 100 zvezkov te «Ruske knjižnice». In to dela najboljših ruskih pisateljev, ki tudi po svoji obširnosti niso neznatna. Med temi je 14 zvezkov Tolstega in 18 zvezkov Dostojevskega, da ne prezremo 8 zvezkov Turgenjeva, med temi še nešteti drugi. Drugo stotino knjig bo založba načela z romanom Šmelova «Solnce mrličev». Tudi druge moderne ruske pisatelje današ. dobe nameravajo uvrstiti v zbirko.

Pri nas Slovencih smo se za rusko književnost premalo brigali. Res je, da imamo v natisu par del Dostojevskega, par njegovih del pa v prevodu, a to je premalo. Manjka nam danes Tolstega; kar je bilo, je ves pošel. Malo, zelo malo imamo Gorkega in tudi Leonida Andrejeva ni preveč. Kje so pa Gogoljeve «Mrtve duše»?

Smo pač daleč za Čehi, četudi nismo tako velik narod kot oni. Zato pa imamo vse štiri zvezke «Tarzana», baje celo v dvojnem prevodu. Hvala Bogu— — fb —

RAZNE ZANIMIVOSTI

Radovedna oblast

Statistični centralni urad v Budimpešti je odredil štetje nastavljencev in dekel. Dekle so dobile polo s sedem in petdesetimi vprašanji, na katera morajo vestno odgovoriti. Poleg splošnih osebnih podatkov, je urad posebno radoveden: kdaj ima dekla na teden dopust, kdaj hodi zvečer spat, kje spi, ali sama ali s kom drugim, ali ima zimsko suknjo ali le robec, koliko parov dobrih in koliko parov slabih čevljev ima, kolikokrat se okoplje v enem mesecu, ali bere časopise stalno ali le o priliki, kolikokrat gre v gledališče, v kino ali k drugim zabavam, ali uživa alkohol, kolikokrat vino, kolikokrat pivo, kolikokrat likerje? Čemu rabi vse to statistični urad, je težko odgovoriti.

Neznosna vročina v Avstraliji

Iz Avstralije prihajajo poročila, ki govore o neznosnem vročinskem valu. Temperatura je dosegla višino pet in štirideset stopinj Celzija. Vse polno oseb je umrlo za vročinsko kapjo. Take vročine ne pomnijo od leta 1858.

Brivska obrt na Angleškem

Na Angleškem se pritožujejo moški, da delajo v mnogih mestih brivci na to, da posvete svojo umetnost edino le ženskim gostom. V mnogih brivnicah vise naznanila, kjer je povedano, da se strižejo edino le ženskam lasje. Ako pride v brivnico moški, se kar ustraši, ko vidi samo žensko osobje, ki ga z obžalovanjem pospremi do vrat.

Zadnje pismo mehikanskega cesarja Maksimiljana.

Ob priliki smrti Karlote Belgijske, vdove po mehikanskem cesarju Maksimiljanu, so bruseljski listi objavili pismo, ki ga je spisal nesrečni vladar v zaporu v Queretaru na predvečer dneva, ko je svinec iz uporniških pušk napravil konec njegovim sanjam o oblasti in slavi. Pismo, ki je bilo naslovljeno na avstrijskega poslanika v Mehiki, se glasi:

«Dragi baron De Lago! Z menoj je končano na tem svetu. Moje poslednje želje se tičejo le mojega umrjočega trupla, ki bo kmalu rešeno vseh muk in onih, ki me bodo preživeli.

Zdravnik dr. Basch naj da prepeljati moje truplo v Vera Cruz. Na tej poti naj ga spremljata le moja služabnika Full in Tudoz. Ukazujem, naj se prevoz izvrši brez ceremonij in brez vsakršnega svečanostnega spremstva ter naj se tudi na ladji, ki bo prepeljala moje truplo v Evropo, ne vrši nobena izredna ceremonija. Pričakujem smrt z mirnostjo in zato hočem, da bo mir tudi ob mojem mrtvaškem odru. Vi bodete preskrbeli, dragi baron, da bodo dr. Barsch in moja služabnika prevzela moje truplo in ga čuvala do Evrope.

Hočem, da me pokopljejo poleg moje uboge žene. Če vest o njeni smrti ne odgovarja resnici, bodi moje truplo pokopano kjersibodi, dokler se mi cesarica ne pridruži v smrti. Bodite tako dobri in poskrbite, da pridejo potrebna povelja do kapitana pornika «Grocle». Skušajte tudi doseči, da se bo vdova po mojem zvestem bojnem tovarišu Mirmonu mogla odpotovati v Evropo na eni izmed dveh bojnih ladij.

Računam na izpolnitev teh mojih prošenj in vas prosim, dragi baron, da jih raztolmačite moji materi na Dunaju. Se Vam zahvaljujem še enkrat in Vas prisrčno pozdravljam. Maksimiljan.»

Postati je hotel znamenit.

Na Alzaškem je malo mestece Blockheim. V zadnjem času je v tem kraju čudovito rado gorelo. Danes v tej ulici, jutri v drugi, danes na tem kraju, jutri na nasprotnem; vedno pa, ko se je pojavil požar, je bil na licu mesta kakih osemnajst let star mladenič, ki se je pri gašenju zelo odlikoval. Sklenilo se je že, da treba tako vrlega, nesebičnega dobrotnika nagraditi in sicer s primerno vsoto denarja. Policiji se je pa njegovo vrlo in nesebično obnašanje le sumljivo zdelo; povpraševali so ga in slednjič je priznal, da je bil v vseh slučajih sam podžigalec ognja. Hotel je namreč, da bi ljudje o njem govorili in požigi so se mu zdeli še najbolj primerni za dosego cenene slave. Ta slučaj spominja do dogodek, ki se je zgodil pred nedavnim časom v Ameriki. Mesto Rockville v bližini New Yorka je imelo izborno požarno brambo. Vse mesto je bilo nanjo ponosno in to tudi z vso pravico. Kadarkoli je nastal kak požar, vedno so bili ko bi trenil gasilci na mestu in takoj seveda pogasili ogenj, dokler niso bili lepega dne vsi gasilci odvedeni v zapor, ker se je bilo dognalo, da je požarna bramba sama zanetila nič manj ko deset požarov, da si pribori posebne nagrade za dobro požrtvovalno delo pri reševanju in gašenju.

Pravir nove zaveze se je našel.

Italijanski učenjak Luigi Moccia trdi, da mu je prišlo v posest eden in trideset grških pergamentov, ki vsebujejo besedilo nove zaveze v starogrškem jeziku, ki ga je napisal Jožef Jeruzalemski, eden izmed Jezusovih učencev. Na zadnji strani teh pergamentov je napisano slovo Jožefa od njegovih vernikov. Ako so te listine pristne, gre v tem slučaju za pravir nove zaveze in bi bile velike važnosti za zgodovino nastanka kristjanstva.

Da jim zopet ne uide.

Zločinca Georgesa Reme-ja, ki je dobil ime «človeška jegulja», ker se mu je že večkrat posrečilo uiti orožnikom in celo iz zaporov, je prepeljalo te dneve trideset orožnikov iz Lyona v Bourg, kjer se bo moral radi novih zločinov zagovarjati. Istotako imajo sodnije v Parizu, Rouenu, Perpignanu in Orau obračune z njim. Zanimivo je, da mu ponuja neka založba 150.000 frankov za njegove spomine, ob enem se je pozval, naj prevzame večjo vlogo v neki filmski igri, ko bo odsedel svojo kazen.

Odpor proti Ameriki

Znano je, da ima slavni angleški dramatik Bernhard Shaw posebno na piki Ameriko, dasi je že v svoji domovini znan radi svoje trpke in ostre satire. Posebno sovraži ameriikanski pohlep po denarju, ki pozna umetnost le tedaj, ako se jim od nje obeta lep dobiček. Vse slavne umetnike, igralce in pisatelje vabi Amerika k sebi, jih lepo plača samo radi tega, da si s pomočjo njih skuje še lepši denar.

Ni čuda, če je Amerika obrnila svojo posebno pozornost tudi na Bernarda Shawa, tega najznamenitejšega dramatika sedanjega sveta. Snubili so ga že neštetokrat za filme, za predavanja, nikoli se ni odzval.

Nekoč ga je snubil neki filmski magnat, ki mu ni nehal zatrjevati, da je tako bogat, da denar ne igra pri njem sploh nobene vloge več. Končno mu je dejal Shaw: «Nič ne bo z nama. Kaj hočete; vi ste silno vnet za umetnost in vam nič ni za denar, meni je pa umetnost zadnja stvar na svetu in mi gre samo denar po glavi.»

Neko njujorško društvo mu je ponudilo 2500 dolarjev za eno samo predavanje.

«Ne gre,» jim pravi dramatik. Vam Amerikancem imam take povedati, da me boste izžvižgali, kakor hitro usta odprem.»

Zedinjene države so v njegovih očeh dežele malomeščanov, ki se zanimajo prav za vse, kar jih nič ne briga. Nekemu snubcu, ki ga je vabil v Ameriko, je odgovoril: «Čemu bi moral človek, ki živi v Londonu, potovati v Ameriko? Jaz sem tu na svojem mestu... Tega o Amerikancih ne morem trditi. Ne gojim želje, da bi videl deželo svobode. Niti tak apetit na ironijo, kakor je moj, ne želi tega položaja...»

Ob neki drugi priliki je dejal o Ameriki: «V Ameriki imate danes plutokratsko civilizacijo, strahovitejšo in groznejšo kot kadarkoli v zgodovini. Če bi danes Nabukadnezar vstal od smrti in bi ga vi postavili za vladarja, bi bil to velik napredek.»

«To morate pa vendar priznati,» so mu dejali nekoč, «da so Amerikanci razvili vso silo svoje velike in neumorne delavnosti, ki jo ves svet občuduje.»

«Res je,» je odgovoril Shaw, «da so razvili tako neumorno delavnost, da nikoli nimajo časa, da bi kaj naredili.»

Pred nedolgim časom se je zgodilo, da so mu konfiscirali del govora, ki ga je ob neki svečani priliki govoril v radiofon. Še prej pa so ga prosili, da naj v govoru javnih zadev ne omenja v karajoči obliki.

«Gospodje,» je dejal nato Shaw, «so prezrli, da so me s tem razžalili, zakaj kot Anglež kaj takega ne bi mogel sprejeti, da ne bi bil veleizdajalec.» — fb —

DROBTINICE IZ ZNANOSTI

Alkohol ne zmrzne rad, zato ga pa uporabljajo v toplomerih namesto živega srebra če jih hočejo rabiti v zelo mrzlih krajih sveta. Kemičnim potom pa alkohol strdi lahko vsak izmed nas. Način postopanja je kaj preprost.

V lekarni ali drogeriji kupimo nekoliko dekagramov kalcijevega acetata (acetato di calcio). Raztopimo ga v vodi v razmerju en del acetata na tri dele vode. Raztopina naj miruje toliko časa, da se učisti. Ko se to zgodi, vlijemo v posebno posodo 35 kubičnih centimetrov denaturiranega alkohola (kakršnega rabimo v samovaru za kurivo). V drugo posodo omerimo 15 kubičnih centimetrov čiste raztopine kalcijevega acetata kakor je zgoraj opisano. Ako hoče kdo poskušati z manjšo količino, to lahko stori, da le ostane razmerje med obema tekočinama neizpremenjeno (namreč biti mora vedno acetata 15% in alkohola 85%). Ko imamo obe tekočini odmerjeni, izlijemo hitro acetat v alkohol in naglo stresemo posodo v žarno maso, ki je tako trda kot milo. Če zdaj obrnemo posodo, se ne bo izlila iz nje nobena kapljica. Strjeno stvar lahko režemo z nožem. Odrežimo koščck in ga prižgimo. Gorel bo z brezdimnim plamenom, ki je zelo vroč.

V Ameriki je nekdo patentiral novo misel. Radi tega, ker se je zgodilo že večkrat, da je bil kdo živ pokopan, meni izumitelj, da bi morali ob času pogreba postaviti na novi grob ogrodje z zvonom, poslednji pa naj bi bil zvezan za roko mrtveca z živo. Če bi se predramil iz smrtnega spanja, bi z zvonom poklical pomoč. Izumitelj ne bo obogatel od te ideje, ki je šaljeva navzlic resnemu predmetu.

Največjo solnčno uro imajo v Dodge City v Kansasu. Imajo pravzaprav dve — ena kaže gorski čas, druga osrednji čas. Na vlakih, ki vozijo skozi to mesto, spremenijo ure, pomaknejo jih na eno uro naprej ali nazaj, kar je odvisno od katere strani vozi vlak. Premer kazal na obeh solnčnih urah znaša deset metrov. Obe sta na tleh in dva visoka navpična droga mečeta senco na številke, ki so sestavljene iz pobeljenih kamnov.

V bližini francoskega mesta Marseille se nahaja jezero, ki mu pravijo Francozi Etang de Berre. Po njem plovejo parniki. Sredozemsko morje je oddaljeno od njega komaj osem kilometrov in zato ni čudno, če so kapitani jezerskih parnikov želeli včasih odpluti na morje. Pa to ne gre, če je vsem suha zemlja. Mislili so na prekop. Misel je bila slaba, ker bi bili stroški le preveliki za doseženo korist. No, pa so sklenili raje izvrtati iz jezera v morje predor. Zgodilo se je tako in predor je bil nedavno končan. Izredno delo je zahtevalo inženirske spretnosti in ta predor je menda danes prvi na svetu, ki je namenjen parnikom in ladjam. Parnik, ki hoče skozi, ne sme presegati 1200 ton teže. Praktična stran tega lepega inženirskega dela je ta, da bo odslej mogoča direktna plovba iz Marseilla do osrednje Evrope. Plovna pot proti severu gre po reki Rhône, iz nje v reko Saône, iz slednje po prekopih v reko Ren in po slednji skozi do Nizozemske.

Meteor pravimo zvezdnemu utrinku. Drobec tvarine iz vsemira priplava v naše ozračje, se v njem užge in zgori. To je meteor. Včasih se pa zgodi, da priplava iz vsemira večji kos tvarine in pade na zemljo. Ko ga najdemo, mu ne pravimo meteor nego meteorit. Meteorite najdemo skoro v vsakem muzeju. Nekateri so majhni kot jajce, drugi tehtajo na kvintale. Največji meteorit, za katerega do danes vemo, leži 425 metrov globoko v zemlji. Računajo, da tehta okoli milijon ton.

Kraj, kjer se ta meteorit nahaja, je v ameriški državi Arizoni in se imenuje «Hudičeva soteska» (Canyon Diabolo). Nedavno se je organizirala rudniška družba, ki namerava napraviti nad meteoritom pravi rudnik. Napravili bodo navpične rove do njega in ga začeli krŠiti kos za kosom. Delo se bo gotovo izplačalo, kajti meteorit vsebuje 90% železa, 8% niklja, ostala dva odstotka pa sestavlja platin in nekatere druge snovi.

Kdaj je meteorit padel na zemljo, ne ve nihče, a ko je padel, je gotovo napravil potres. Tam, kjer leži, je globok, lijaku podoben prepad, ki je podoben ognjeniškemu kraterju. Ko je padel, se je zapičil 350 metrov globoko v tla, pozneje je radi svoje ogromne teže lezel čedalje bolj globoko, tako da je danes nad 400 metrov pod površjem. Njegovo vrednost cenijo na petnajst milijonov dolarjev.

Tragedija deklice, ki se je prelevila v mladeniča.

Kakor poročajo španski listi, se je dogodila na parniku «Madrid», ki je te dni priplul iz Amerike v Vigo na Španskem, nenavadna drama. Ko je pred mesecem dni parnik odrinil iz istega pristanišča proti Buenos Airesu, je bila med potniki mlada, krasna deklica, po imenu Marija Olviedo. Proti koncu vožnje, ko se je parnik že bližal Buenos Airesu, so potniki dognali, da je Olviedovi nenadoma zrastla gosta, črna brada. Misleč, da gre za kakšno prevaro, je kapitan dal deklico zdravniško preiskati. Zdravnik je dognal, da je Olviedova hermafrodit, t. j. napol moški in napol ženska. Ob prihodu parnika v Buenos Aires se je Olviedova hotela izkrcati, toda oblasti so ji to zabranile, čeprav je imela potne listine v redu. Policija je odredila, da se mora deklica preobleči v moško obleko ter se vrniti z istim parnikom v domovino. Ko je Olviedova to zvedela, se je vsa obupana zarotila, da ne bo nikoli več stopila živa na špansko zemljo, kjer biva njen zaročenec; dejala je, da bo prej umrla. Žalostno obljubo je tudi držala. Ko je parnik plul v pristanišče, je skočila v morje ter utonila.

Odhodi vlakov

Pomen kratic: o — osebni, ob — ubrzani, b — brzi vlak, m — mešani vlak.

TRST — TRŽIČ
5 (o), 5.25 (o), 6.10 (o), 6.46 (b), 7 (b), 8.25 (o), 8.50 (b), 10.35 (i), 12.30 (o), 15 (b) 15.15 (b), 15.25 (o), 17 (b), 17.25 (b), 18.18 (b), 18.20 (o), 19.20 (o), 20 (b), 23.45 (o)

TRŽIČ — TRST
4.31 (o), 6.57 (o), 7.10 (o), 8.08 (o), 9.25 (b), 10.07 (ob), 10.42 (b), 10.55 (o), 11.46 (b) 13.49 (o, se ustavi na Bivlji, v Grljanu in Miramaru), 13.36 (b), 14 (o), 16.11 (o), 17.14 (o), 17.48 (b), 18.— (o), 19.24 (b), 22.01 (o), 22.32 (o) 23.12 (b).

TRST — BENETKE
5 (o), 7 (b), 8.05 (b), 8.38 (b), 10.36 (b), 15.15 (b), 15.25 (o), 17 (b), 18.10 (b), 18.36 (o), 20 (b), 23.46 (o).

BENETKE — TRST
0.40 (o), 5. 25 (o), 6.32 (1-2), 8.10 (b), 8.57 (b), 10.55 (b), 12.15 (o) 15 (b), 17.25 (b), 18.35 (o), 20.20 (b).

TRST — GORICA — VIDEM
a) iz Trsta: 5.25 (o), 6.45 (b), 8.25 (o) 12.30 (o), 15 (b), 17.25 (b), 19.30 (o).
b) iz Gorice: 6.6 (o), 7.22 (o), 8.15 (b), 10.25 (o), 14.28 (o), 16.27 (b), 19.10 (b), 21.20 (o).

VIDEM — GORICA — TRST
a) iz Vidma: 5.05 (o), 6.50 (b), 9.06 (o), 12.10 (b), 15.20 (o), 17.20 (o, do Gorice), 18 (b), 20.10 (o).
b) iz Gorice: 6.08 (o), 7.27 (b), 10.07 (o), 13.02 (b), 16.23 (b), 18.42 (b), 21.13 (o).

TRST — GORICA — PODBRDO
a) iz Trsta: 6.10 (b), 6.50 (o), 12 (o), 17.35 (b), 18.35 (o, doGorice)).
b) iz Gorice: 7.56 (b), 8.53 (o), 14.08 (o), 17.10 (o), 19.22 (b).

PODBRDO — GORICA — TRST
a) iz Podbrda: 5.05 (o, do Gorice), 8.45 (b), 11.45 (o), 17.00 (o), 19.40 (b).
b) iz Gorice: 5.17 (o), 6.45 (na južno post.), 10.09 (b), 13.30 (ob), 19.21 (o), 21.03 (b).

TRST — POSTOJNA
1.00 (b), 5.12 (ob), 7.10 (b), 9.20 (o, do Nabrežine, tu zveza z vlakom, ki odhaja ob 10.13), samo iz Št. Petra 11.52 (o), 11.30 (b), 13.4. (ob, do Št. Petra in v Reko), samo iz Št. Petra 16.42 (o), 15.50 (o), 18.35 (o, na Reko), samo iz Št. Petra 21.16 (o), 19.45 (b), 20.20 (b), 21.05 (b).

POSTOJNA — TRST
2 (b), 4.55 (o), 6 (b), 6.40 (b), 7.25 (b), 9.30 (ob), 14 (m), 14.59 (b), 17 (o, do Št. Petra), iz Št. Petra 17.40 (b), 18.05 (o), 19.50 (b), 20.55 (o, do Št. Petra), iz Št. Petra 21.23 (o).

REKA — ŠT. PETER
5.25 (o), 8.40 (o), 12 (m), 15.45 (o), 19.15 (o).

ŠT. PETER — REKA
5.27 (o), 8.04 (o), 9.24 (o), 11.49 (o), 16.35 (o), 21.49 (o).

TRST — BUJE — POREČ
5.00 (o), 10.00 (o, Buje), 13.55 (o), 18.25 (o), Buje).

POREČ — BUJE — TRST
5.15 (o), 14.14 (o), 16.25 (o, do Buj).

GORICA — AJDOVŠČINA
7.57 (o), 13.05 (o), 19.35 (o).

AJDOVŠČINA — GORICA
4.25 (o), 11 (o), 17 (o).

ČEDAD — KOBARID
8.00 (iz C. Barbetta, o), 13.03 (o), 17.50 (o).

KOBARID — ČEDAD
6 (o), 10.50 (o), 16 (o).

TRST — HERPELJE — PULA
5.20 (o), 11.55 (o, do Herpelj, tu zveza s prihodnjim brzovlakom), 12.30 (b), samo iz Kanfanara ob 6.08 (o), in 19.50 (o), 19.05 (o).

PULA — HERPELJE — TRST
(Iz Herpelj) 6.39 (o), 4.55 (o), 7.55 (o, do Kanfanara in v Rovinj), 11.50 (b), 16.35 (o), 17.40 (o, samo do Kanfanara).

Gospodarstvo

ŽVEPLO IN MODRA GALICA

Da se zamoremo pravočasno preskrbeti z žveplom in modro galico po zmernih cenah, je Tržaška kmetijska družba v Trstu sklenila zbirati naročila za vagonske in nadrobne pošiljatve.

Vabimo kmetovalce, vinogradnike in zadruge, da čim prej prijavijo svojo potrebo z navedbo vrste in količine.

SEMENSKI KROMPIR

Z ozirom na pomanjkanje krompirja v Jugoslaviji bo letos težavno dobiti vso potrebo semenskega krompirja iz Jugoslavije. Kdor še ni prijavil naročila, ga vabimo, da takoj prijavi svojo potrebo.

TRŽ. KMETIJSKA DRUŽBA V TRSTU
ulica Torrebianca št. 19.
ulica Torre bianca 19 in Raffineria št. 7

je prejela iz Nemčije novo, svežo zalogo:

Semen krmske pese, rdeče Mamut, rumene Eckendorf, mesečne redkvice, špinače, zelja, ohrovta, rdeče solatne pese zgodnje in kasne, ter razne vrste spomladanskih vrtnih semen. Iz Jugoslovije krmilno korenje ali mirne in nekatere vrste travnatih semen.

Detelja lucerno ali večno deteljo in domačo ali triletno deteljo italijanskega pridelka iz gornjih krajev. Detelje so zajamčene letošnjega pridelka in posprenmljene s spričevalom analize.

Pocinkano žico za vinograde, razne kmetijske stroje in poljedelsko orodje.

BORZNA POROČILA.

Amsterdam 915—925, Belgija 315— 325, Francija 91—91.75, London 111.45—112.15, New York 22.90—23.10, Španija 368—378, Švica 438—448, Atene 30—31, Berlin 540—550, Bukarešt 11.75—12.50, Praga 67.75—68.50, Ogrska 400—410, Dunaj 320—330, Zagreb 40.25—41.

Uradna cena zlatu (21./I. L. 445.10; Benečijske obveznice 61.95.

Tržaška posojilnica in hranilnica
registr. zadruga z omej. poroštvom
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torre bianca 19, I. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje
po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Sprejema „Dinarje" na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru.
Davek od vlog plačuje zavod sam.
Daje posojila na vknjižbe, menice, zastave in osebne kredite.
— Obrestna mera po dogovoru. —
Na razpolago varnostne celice (safe)
Uradne ure za stranke od 8.30 do 13 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.
Štev. telef. 25-67. 179
Najstarejši slov. denarni zavod

Tvrdka H. PETRIČ v Postojni
priporoča svojo bogato zalogo ur, zlatih in srebrnih predmetov in raznovrstnih daril.
Zaloga originalnih šivalnih strojev «Singer». Prodaja tudi na obroke. Pouk v vezenju brezplačno. 193

Predno prodate
KRONE, GOLDINARJE
ZLATO in SREBRO
obiščite zlatarno 111
STERMIN v TRSTU, Via Mazzini št. 43
kjer dobite najvišje cene. - Kupujem listke mestne zastavljalnice.

Pozor na domačo tvrdko!
Velika manufakturna trgovina
Andrej Mavrič
Via Carducci 3 GORICA Via Carducci 3
Največja izbera moškega in ženskega sukna za obleke, hlačevine, žameta, zefirja, perkala, prtenine, perila, brisač, zaves, posteljnih pregrinjal, odej volnenih in bombažastih, volne in žime za žimnice ter vsakovrstno perje.
Velika izbera izgotovljenih oblek za moške in dečke.
Lastna krojačnica za ženske in moške.
Sprejme vsako naročilo, ga izvrši točno in po zmernih cenah.
Velika izbera kožuhovin.
Na drobno! 1053 Na debelo!
Pozor na domačo tvrdko!

MOČ PRETEKLOSTI
Roman v treh delih
Spisala V. J. Križanovska.
Iz ruščine prevedel IVAN VOUK.
Cena L 6·—, po pošti priporočeno L 7·40. V inozemstvo L 8·60 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaje: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/I., - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 v Trstu, - Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Katoliška knjigarna, Gorica, Carducci 4. Kraigher Josip, Postojna.
Vezane v originalne platnice (cena L 10) se dobi v knjigarni STOKA.

Tiskarna Edinost v Trstu
Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejimi stroji, črkami, Lynotype, stereotypijo ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.
Ul. S. Francesco d'Assisi 20